

Ghid de bune practici pentru prevenirea traficului de copii

Recomandări pentru notari publici
la emiterea declarațiilor notariale
pentru ieșirea minorilor din țară

© Tdh-O. Batiste

Terre des hommes

Helping children worldwide. tdh.ch

Ghid de bune practici pentru prevenirea traficului de copii

Recomandări pentru notari publici
la emiterea declarațiilor notariale
pentru ieșirea minorilor din țară

Cuprins

Introducere.....	8
Context.....	10
Pentru început, definiții.....	11
Copilul.....	11
Copii care migrează.....	11
Copii în situații de risc.....	12
Copii însoțiți.....	12
Copii neînsoțiți.....	12
Copii separați.....	13
Trafic copii.....	13
Contrabandă copii.....	14
Protecție și Mecanisme Naționale de Referire.....	14
Traficul de ființe umane în România.....	15
Cadru legal și instituțional.....	15
Analiza actorilor principali.....	18
Victimele traficului de ființe umane.....	21
Date din România.....	21
Date din Regatul Unit.....	26
Etapile traficului.....	29
Proceduri de ieșire pentru minori.....	36
Documentele necesare pentru scoaterea din țară a unui copil.....	37
Perspectivă istorică a declarației pe propria răspundere.....	39
Perspectivă comparativă a declarației pe propria răspundere.....	40
Ce conține declarația pe propria răspundere.....	43
La biroul notarial.....	46

Cuprins

Introducere

Context

Declarația pe propria răspundere la frontieră.....	50
Când copilului i se refuză ieșirea.....	50
Când copilul trece de control.....	53
Managementul datelor.....	54
Percepția asupra Declarației pe propria răspundere.....	56
Ofițeri străini.....	56
Notari Publici.....	56
Ofițeri de frontieră.....	56
Declarații pe propria răspundere în procese.....	57
Analiza declarațiilor pe propria răspundere.....	60
Limitările declarației pe propria răspundere.....	63
Consecințe negative posibile.....	64
Recomandări.....	67
Riscurile și vulnerabilitățile copiilor.....	70
De ce se face trafic de copii?.....	70
Impactul traficului de copii asupra victimelor.....	72
Drepturile copiilor.....	73
Drepturile copilului de a fi protejat.....	73
Traficul de copii - Ce puteți face?.....	75
Practicile recomandate la birourile notariale.....	76
La emiterea unei declarații pe propria răspundere.....	76
La biroul dumneavoastră.....	78
În comunitatea dumneavoastră.....	79
La nivel național.....	79
La nivel european/internațional.....	80
Știați?.....	80
Sfaturile și propunerile noastre.....	80
Mulțumiri.....	82
Bibliografie.....	83
Coduri QR.....	84

Cuprins

Introducere
Context

Titlu: Ghid de bune practici pentru prevenirea traficului de copii. Recomandări pentru notari publici la emiterea declarațiilor notariale pentru ieșirea minorilor din țară.

Titlul proiectului: ICARUS: Improving Coordination and Accountability towards Romanian Unaccompanied minors' Safety

Acronimul proiectului: ICARUS

Număr Proiect: HOME/2012/ISEC/AG/THB/4000003898

Icarus

Autori: Cristinel Buzatu (Cercetător principal), Raluca Icleanu (Manager de proiect- Terre des hommes)

Analist date cantitative: Claudia Câmpeanu

Editura: PIM

Data publicării: Septembrie 2015

Această publicație reflectă numai punctul de vedere al autorului (autorilor), iar Comisia nu poate fi responsabilă pentru orice utilizare care poate fi realizată din informațiile conținute în aceasta.

Co-finanțat de către Programul Uniunii Europene de Prevenire și combatere a criminalității

Co-funded by
the European Union

NSPCC

Terre des hommes
Helping children worldwide. tdh.ch

Abrevieri

ANPDCA - Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție

ANITP – Agenția Națională Împotriva Traficului de Persoane

CCC- Consiliile Comunitare Consultative (la nivel local format din liderii comunității)

DCCO – Direcția de Combatere a Criminalității Organizate

DIICOT- Direcția de Investigare a Infracrișunilor de Criminalitate Organizată

DGASPC – Direcția Generală de Asistență Socială și Protecție a Copilului

EU – Uniunea Europeană

FOI –Liberul acces la informații, formulat în temeiul Legii 544/2001

HG – Hotărâre de Guvern

IGPF – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră

NGO – Organizație Neguvernamentală

OUG – Ordonanță de Urgență a Guvernului

NP - Notar Public

TFU- Traficul de Ființe Umane

UK – Regatul Unit

Introducere

Acest ghid al celor mai bune practici a fost dezvoltat de către Fundația Terre des hommes Elveția în cadrul proiectului ICARUS (Îmbunătățirea Coordonării și Responsabilității față de Siguranța Minorilor români neînsoțiți)¹ co-finanțat de Comisia Europeană prin Programul de Prevenire și Combatere a Criminalității al Direcției Generale a Afacerilor Interne.

Proiectul în sine are trei obiective definite și cu termene precise: (i) Îmbunătățirea bazei de cunoștințe a traficului grupurilor vulnerabile implicate în cerșetoria în rândul copiilor și alte forme de exploatare a muncii; (ii) îmbunătățirea asistenței și identificării victimelor în rândul practicienilor care vin în contact cu victimele sau potențialele victime ale traficului de ființe umane; și (iii) Prevenirea traficului de copii din România, în special în contextul declarației notariale eliberată de notarii publici în județele predispușe la trafic.

Scopul acestui ghid este de a oferi informații despre traficul de copii în România și Marea Britanie, cu un accent pe procedurile de ieșire a minorilor și rolul părților implicate. Intenționează să atragă atenția cu privire la practicile necesare care trebuie luate pentru protejarea copiilor, reducând astfel numărul de copii români care sunt supuși traficului extern.

Acesta include informații care au fost colectate în timpul și ca urmare a activităților desfășurate în cadrul proiectului, cum ar fi un studiu de cercetare cu privire la procedurile de ieșire a minorilor din România; cursuri de pregătire cu profesioniști care lucrează cu copii, notari publici și reprezentanți ai instituțiilor de stat din România și Marea Britanie; vizite la notarii publici; pregătiri cu membrii CCC.

¹ Nr. Ref. HOME/2012/ISEC/AG/THB/4000003898

Recomandările cuprinse în acest ghid vizează creșterea gradului de conștientizare a notarilor publici cu privire la ieșirea copiilor (minori) din România însoțiți de către părinții lor sau de către terțe părți și rolul acestora în prevenirea traficului de copii.

Principalul motiv este că notarii publici sunt în contact direct cu persoanele care sunt zilnic expuse riscului de trafic, în special în zonele rurale. Notarul beneficiază de încrederea familiilor, menține confidențialitatea și, dacă este posibil oferă sfaturi juridice clienților săi. Fiind un profesionist liberal foarte respectat, dar, de asemenea, și furnizor de servicii de interes public, notarul public se află într-o poziție unică de a lua parte la eforturile de prevenire.

Prezentul ghid conține informații despre traficul de ființe umane din România, procedurile de ieșire a copiilor români, riscurile și vulnerabilitățile copiilor și acțiunile recomandate care trebuie luate pentru protecția copiilor care migrează.

Cuprins

Introducere

Context

Pentru început,
definiții

Context

Datele Eurostat (2013) au clasificat România în 2011 ca fiind pe locul doi în ceea ce privește cel mai înalt nivel de populație cu risc de sărăcie și excluziune socială în Europa (41%).

În 2011, aproape 33% dintre copiii români și tineri cu vârste cuprinse între 15 și 19 ani au fost expuși riscului de sărăcie, cu două treimi (2/3) mai mult decât proporția de copii și tineri cu vârste cuprinse între 15 și 19 ani din Uniunea Europeană (27 de țări), care au continuat să sufere din cauza sărăciei, în ciuda eforturilor naționale și ale UE (Eurostat, 2011).²

Introducere

Context

Pentru început,
definiții

Traficul de ființe umane
în România

Tot mai mulți copii sunt expuși la vulnerabilități complexe și riscuri multiple care conduc la vicii, violență, abandon școlar, lipsa unui adăpost și viața în stradă, devenind victime ale exploatării, traficului, și/ sau implicarea acestora în situații care îi plasează în conflict cu Legea.

În căutarea unei vieți mai bune, copiii își părăsesc țările de origine, împreună cu familiile lor sau se alătură altor membri ai familiei din străinătate. În mai multe cazuri, copiii sunt luați de către adulți pentru exploatarea lor, o activitate cunoscută sub numele de trafic de copii fiind, de fapt, o formă de abuz asupra copilului.

² După cum este descris în „Copii în mișcare din România: Analiza Situației” dezvoltat de către Terre des hommes în cadrul proiectului MARIO în 2014.

Pentru început, definiții

Următoarele definiții sunt date termenilor utilizați în acest ghid pentru o mai bună înțelegere comună a sensului lor.

Copilul

Așa cum este definit de Convenția Organizației Națiunilor Unite cu privire la Drepturile Copilului, un copil este orice ființă umană cu vârsta sub 18 ani, cu excepția cazului în care în baza legii aplicabile copilului, majoratul este atins mai devreme.

Conform Legii române nr. 272/2014 privind protecția drepturilor copilului, un copil este considerat persoana care nu a împlinit vârsta de 18 ani și nu a dobândit capacități deplină de exercițiu în condițiile legii.

Copii care migrează

Copiii care migrează se referă la toți copiii care migrează din țara lor de origine, către și pe teritoriul unei țări europene în căutarea unui mod de supraviețuire, securitate, standarde mai ridicate de trai, educație, oportunități economice, protecție împotriva exploatării și abuzului, reîntregirea familiei, sau o combinație a acestor factori. Aceștia pot călători cu familiile lor, sau în mod independent, sau cu persoane care nu sunt membri ai familiei. Ei pot căuta azil, pot fi victime ale traficului de persoane, sau imigranți fără acte. Statutul de copii care migrează poate fi diferit în diferitele etape ale călătoriei lor și aceștia pot întâlni mai multe situații diferite de vulnerabilitate.³

³ Această definiție a fost scoasă din documentele informative ale Forumului european privind drepturile copilului (2012) (a se vedea http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/files/background_cps_children_on_the_move_en.pdf) și aprobat de Rețeaua Europeană a Ombudsmanilor pentru Copii (ENOC)

Context

Pentru început...

Traficul de ființe umane în România
Analiza actorilor principali

Copii în situații de risc

Copiii cu risc sunt cei vulnerabili care, în general, duc o lipsă de protecție, îngrijire și/sau nevoile de bază nu le sunt îndeplinite. Ca urmare, ei se află în imposibilitatea de a se dezvolta emoțional și fizic, ceea ce îi face vulnerabili la trafic, fie de către membrii familiei, sau de către rețelele de trafic.

Copiii cu risc includ copiii care trăiesc în sărăcie, copii orfani, copii ai străzii, copii care muncesc, copiii afectați de conflicte armate/copii soldați, copii afectați de HIV/SIDA, copii exploatați sexual sau de altfel abuzați, copii cu dizabilități.

"Copiii în situații de risc", printre alte grupuri includ, de asemenea, grupurile vulnerabile legate de fenomenul copiilor care migrează (de exemplu, copii lăsați în urmă de către părinții migranți, copii victime ale traficului de persoane și în scopuri de muncă, copii ai străzii, copii care caută azil, etc.).

Copii însoțiți

Aceștia sunt persoane cu vârsta mai mică de 18 ani însoțiți de unul dintre părinți sau de către aparținătorul legal/primar.

Copii neînsoțiți

Copiii neînsoțiți, de asemenea, cunoscuți sub numele de Minorii Neînsoțiți sau MN, sunt cei separați de ambii părinți sau alte rude sau adulții responsabili, care nu se află în grija unui adult, prin lege sau obiceiuri.

Copiii care sunt abandonați după ce au intrat pe teritoriul unui Stat Membru - care se poate întâmpla, de exemplu, în scurt timp după aterizarea avionului și până sosirea acestora la biroul de imigrare aeroport - sunt, de aseme-

Context

Pentru început...

Traficul de ființe umane în România
Analiza actorilor principali

nea, definiți ca fiind Copii Neînsoțiți.

Aceștia ar trebui să fie pe deplin protejați, atât timp cât aceștia nu sunt luați în grija unui adult prin lege.

Copii separați

Copiii separați sunt cei separați de unul sau ambii părinți, sau de către îngrijitorul acestora anterior primar sau legal, dar nu neapărat și de alte rude. Aceștia pot, prin urmare, să includă copiii însoțiți de alți membri adulți ai familiei (de exemplu, un unchi sau un bunic).

Trafic copii

Traficul de ființe umane (TFU) este definit ca fiind recrutarea, transportarea, transferul, adăpostirea sau primirea de persoane - în acest caz, copii - inclusiv schimbul sau transferul de control al copiilor, în scopul exploatării.⁴

În conformitate cu legislația română (Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane, Articolul 2) „exploatarea unei persoane” înseamnă: a) prestarea muncii sau servicii forțate, încălcând cerințele legale privind condițiile de muncă, plată, sănătate și securitate; b) menținerea unor astfel de persoane într-o stare de sclavie sau utilizarea unor alte modalități pentru a priva o persoană libertatea acesteia sau pentru a forța persoana să se supună; c) obligarea unei persoane de a se angaja în prostituție, cerșetorie, la spectacole pornografice pentru producția și distribuția de materiale pornografice, sau alte forme de exploatare sexuală; d) de prelevare a organelor, țesuturilor sau celulelor de origine umană, cu încălcarea prevederilor legale; e) angajarea în alte astfel de activități

⁴ Directiva 2011/36 / UE a Parlamentului European și a Consiliului (5 aprilie 2011) privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia (art. 2 alin 1). Articolul 2 alin 2 definește scopul exploatării, care include - „ minim - exploatarea prostituției altora sau alte forme de exploatare sexuală, muncă sau servicii forțate, inclusiv cerșit, sclavie sau practici similare sclaviei, servitute sau exploatarea activităților infracționale sau prelevarea de organe „,

Context

Pentru început...

Traficul de ființe umane în România
Analiza actorilor principali

prin care se încalcă drepturile și libertățile fundamentale ale omului.

Traficul de copii nu se întâmplă numai ca rezultat al migrației, ci se poate întâmpla, de asemenea, pe plan intern, pentru aceleași scopuri menționate mai sus.

Contrabandă copii

Contrabanda de copii este obținerea, în mod direct sau indirect, unui folos material sau financiar, din intrarea unui copil într-un Stat membru în care copilul nu este rezident național sau permanent.⁵

Contrabanda de copii nu trebuie să fie confundată cu traficul de copii. Contrabanda de copii reprezintă deplasarea unui copil peste frontieră și traficul de copii are ca scop exploatarea copilului în țara de destinație.

Protecție și Mecanisme Naționale de Referire

Mecanismul Național de Referire (MNR) este sistemul și mecanismul care permite unei țări să adreseze obligația de a proteja și promova drepturile omului ale victimelor traficului și a altor persoane vulnerabile, prin intermediul unui răspuns coordonat, de multe ori cu ajutorul specializat al societății civile. Există diferențe procedurale între MNR al Statelor Membre, dar toate au un singur scop în comun: trimiterea eficientă a persoanelor vulnerabile la cel mai bun și cel mai potrivit serviciu de suport disponibil.

În România, Ordinul nr. 335 din 29 octombrie 2007 stabilește mecanismul național de identificare și referire a victimelor traficului de ființe umane. Acest lucru ne oferă un set de criterii pentru a identifica potențialele victime ale traficului de ființe umane, indicații cu privire la ce anume trebuie să facem odată ce victima a fost identificată.

⁵ Pe baza Protocolului împotriva Contrabandei de Migranți Pe Calea Terestră, Marină și Aeriană adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității Transnaționale Organizate (Protocoalele Palermo 2000).

Context

Pentru început...

Traficul de ființe umane în România

Analiza actorilor principali

Traficul de ființe umane în România

Cadrul legal și instituțional

România și-a stabilit un cadru legal și instituțional complex, cu scopul de a lupta împotriva traficului de ființe umane și de a-l preveni. Totul este descris în Strategia Națională Împotriva Traficului de Ființe Umane pentru 2012-2016, împreună cu o analiză a principalelor obstacole și obiective.

Unele **documente juridice naționale cheie** sunt:

- Legea 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane - acesta este actul juridic cheie care prezintă principalele activități în combaterea și prevenirea traficului de ființe umane, inclusiv protecția oferită victimei. Această lege obișnuia să sancționeze traficul de copii în articolul 13, însă din februarie 2014, acest articol este înlocuit de articolul 211 din Codul Penal. Noua prevedere privind traficul de copii menționat în Codul Penal reduce sentințele aplicabile traficantilor de copii. Înainte, un judecător putea aplica o pedeapsă cuprinsă între 5 și 15 ani, iar acum judecătorul poate aplica doar o sentință cuprinsă între 3 și 10 ani.
- Legea 248/2005 privind regimul liberei circulații a cetățenilor români - Prezenta lege stabilește condițiile în baza cărora românii, inclusiv minori, pot călători în străinătate. Această lege prevede declarația pe proprie răspundere, de care un copil are nevoie la ieșirea din țară, în cazul în care acesta nu este însoțit de către ambii părinți (art. 30).

Pentru început...

Traficul de...

Analiza actorilor
principali

Victimele traficului de
ființe umane

- Codul Penal - Codul penal în vigoare din februarie 2014 , în prezent înlocuiește în mare măsură Legea 678/2001 care obișnuia să fie actul juridic principal în vederea sancționării traficului de ființe umane. Sancțiunile Codului Penal: traficul de ființe umane (Art. 210), traficul de copii (art 211), munca forțată (art 212), proxenetism (art 213), exploatarea prin cerșetorie (art. 214), folosirea copiilor pentru cerșit (art. 215), utilizarea serviciilor oferite de o persoană care este exploatată (art. 216).

- Decizia nr. 1142/2012 pentru aprobarea Strategiei naționale împotriva traficului de persoane pentru perioada 2012 - 2016 și a Planului Național de Acțiune 2012-2014 pentru implementarea Strategiei naționale împotriva traficului de ființe umane pentru perioada 2012 – 2016.

Pentru început...

Traficul de...

Analiza actorilor principali

Victimele traficului de ființe umane

- HOTĂRÂRE nr. 475 din 24 iunie 2015 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 1142/2012 privind aprobarea Strategiei naționale împotriva traficului de persoane pentru perioada 2012-2016 și a Planului național de acțiune 2012-2014 pentru implementarea Strategiei naționale împotriva traficului de persoane pentru perioada 2012-2016.

- Ordinul nr. 335 din 29 octombrie 2007 stabilește mecanismul național de identificare și referire a victimelor traficului de ființe umane. Acest lucru ne oferă un set de criterii pentru a identifica potențialele victime ale traficului de ființe umane, indicații cu privire la ce anume trebuie să facem odată ce victima a fost identificată.

- Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului reprezintă legea generală cu privire la drepturile copilului, oferind cadrul general în această chestiune. De asemenea, descrie principalele autorități responsabile cu protejarea drepturilor copilului și principalele lor domenii de competență.

- Legea nr. 565/2002 pentru ratificarea Convenției Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate și Protocoalele Adiționale
- Legea nr. 508/2004 privind înființarea, organizarea și funcționarea DIICOT din cadrul Ministerului Public
- Legea nr. 211/2004 privind protecția victimelor criminalității
- Legea nr. 300/2006 pentru ratificarea Convenția Consiliului Europei privind Lupta Împotriva Traficului de Ființe Umane.

Unele dintre **normele juridice internaționale cheie** cu relevanță pentru traficul de ființe umane sunt:

- Directiva UE 2011/36/UE privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia.
- Convenția Consiliului Europei privind lupta împotriva Traficului de Ființe Umane
- Protocolul privind Prevenirea, Reprimarea și Pedepsirea Traficului de Persoane, în special al Femeilor și Copiilor, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate din 15 noiembrie 2000
- Regulamentul (CE) nr. 562/2006 al Parlamentului European și al Consiliului, de instituire a unui Cod Comunitar privind regimul de trecere a frontierelor a persoanelor
- Directiva 2004/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind dreptul cetățenilor Uniunii și membrii familiilor acestora la liberă circulație și ședere pe teritoriul Statelor Membre.

Pentru început...

Traficul de...

Analiza actorilor
principali

Victimele traficului de
ființe umane

Analiza actorilor principali

Unii dintre actorii-cheie implicați în lupta împotriva traficului de ființe umane:

- **Agenția Națională împotriva Traficului de Persoane (ANITP)** www.anitp.mai.gov.ro - este responsabilă cu coordonarea, evaluarea și monitorizarea la nivel național a modului în care sunt puse în aplicare politicile anti-trafic.

Prin Centrele Regionale (CR) (15 la număr), agenția coordonează în mod operațional participarea victimelor în cadrul procedurilor judiciare, dacă este cazul, dar mai ales colaborează la nivel local/regional cu toți furnizorii de servicii sociale de care victimele au nevoie. În acest sens, participă direct la repatrierea/preluarea victimelor, efectuând evaluarea nevoilor victimei, identificând furnizorii de servicii, păstrând contactul permanent cu aceștia, în cadrul procesului de asistare a victimelor, monitorizând situația fiecărei victime, inclusiv după terminarea asistenței.

- **Poliția de frontieră** - joacă un rol esențial în prevenirea trecerii ilegale a frontierei de către copii și în identificarea posibilelor victime ale traficului de ființe umane. Aceasta este responsabilă să verifice dacă acești copii au documente de identificare valabile, declarația pe propria răspundere și alte cerințe formale (ca de exemplu, documente dovedind custodia în cazul în care unul dintre părinți are custodia exclusivă asupra copilului sau documentul de deces în cazul în care unul dintre părinți este decedat).

- **Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism (DIICOT)** - este un organism de specialitate format din procurori, care face parte din Ministerul Public. Responsabil pentru cele mai

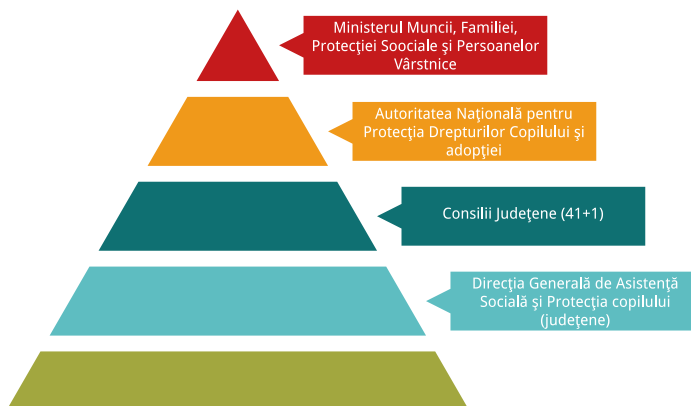
Traficul de...

Analiza actorilor...

Victimele traficului de
ființe umane

Etapele traficului

multe cazuri de trafic de ființe umane în CRI (scrisori rogatorii internaționale) are departamente regionale răspândite în întreaga țară.

Figură 1. Instituțiile cu putere de decizie pentru protecția copiilor.

- **Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție (ANPDCA)** - prin unitățile sale specializate, acestea sunt implicate în repatrierea victimelor traficului de copii și protecția copiilor, de asemenea, sunt chemați atunci când un copil este găsit neînsoțit la frontieră.
- **Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC)** - are o subordonare dublă: este în subordinea Ministerului Muncii și Protecției Sociale și a Consiliului Județean. Această instituție este responsabilă cu promovarea deciziilor. Acesta gestionează, de asemenea, structurile de protecție a copilului la nivel județean.
- **Serviciul Public de Asistență Socială (SPAS)** este prezent în fiecare oras din România (există aproape 3000 pe întreg teritoriul). Acestea sunt servicii descentralizate aflate în subordinea consiliilor locale a căror misiune principală este de a monitoriza persoanele și familiile beneficiare de ajutor social. Rolul lor este de a distribui ajutoarele sociale (alocații pentru familii), de a verifica dacă

Traficul de...

Analiza actorilor...

Victimele traficului de
ființe umane
Etapela traficului

sunt îndeplinite condițiile (pentru venitul minim garantat și alocația suplimentară de ajutor de școală) și să sprijine persoanele care au dificultăți sociale speciale. În funcție de nevoile orasului, SPAS a dezvoltat abilități în domeniul protecției copilului.

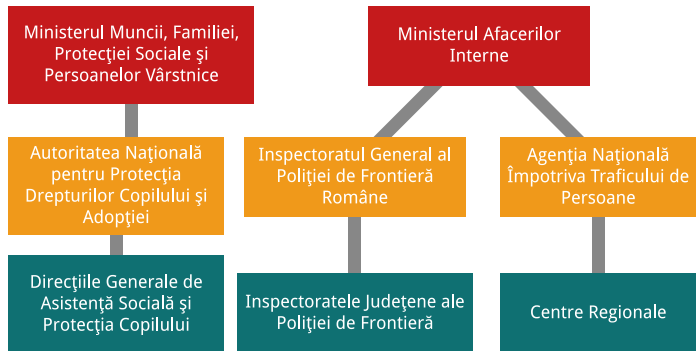
- **Consiliile Comunitare Consultative (CCC)** sunt structuri compuse din reprezentanți ai oamenilor de afaceri locali, preoți, profesori, medici, consilieri locali și ofițeri de poliție, precum și alți reprezentanți ai comunității. Rolul din CCC este de a rezolva cazuri concrete și, de asemenea, de a satisface nevoile generale ale Comunității. Acestea ar trebui să fie prezente în fiecare sat.

Traficul de...

Analiza actorilor...

Victimele traficului de ființe umane

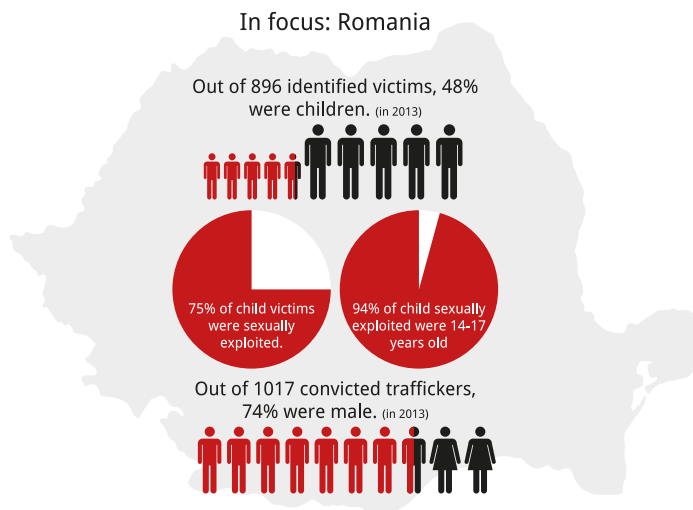
Etapelile traficului

Figură 2. Instituțiile cu drept de decizie pentru protecția copilului și lupta împotriva traficului de copii.

Victimele traficului de ființe umane

Date din România

Analiza actorilor

Victimele traficului...

Etapele traficului
Proceduri de ieșire
pentru minori

Figură 3. Infografic cu privire la numărul de copii traficați din România.⁶

Cifrele compilate de ANITP arată că din 896 victime identificate în 2013:

- 77% au fost femei;
- 48% au fost copii;
- 66% au fost exploatați sexual (75% din copii au fost exploatați sexual), 24% exploatați prin muncă și 6% au fost supuși la alte forme de exploatare, inclusiv cerșitul și diferite infracționalități.
- 54% au fost recrutați de către o rudă sau de către

⁶ Infografic creat de Sara Besze, Boglarka Karacsony. Sursa: Ministerul de Justiție din România, răspunsul oficial la o cerere FOI în 2014

un prieten;

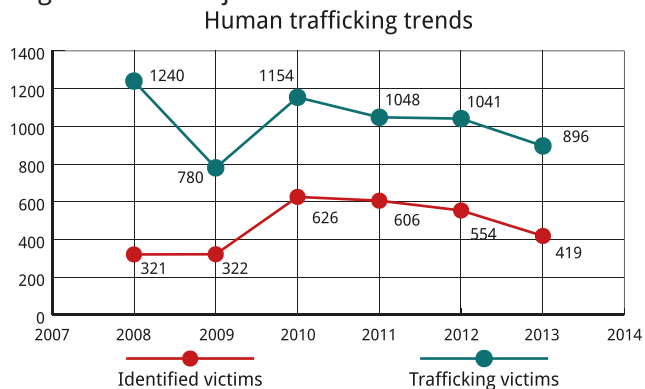
- 94% au fost recrutați direct, fără intermediari;
- 62% au fost traficați la nivel internațional;
- 74% dintre traficanții condamnați au fost bărbați.

Unele dintre cele mai comune destinații ale victimelor traficului de persoane identificate în 2013 au fost: Grecia (120 victime), Germania (95), Italia (78), Spania (77), Turcia (39), Marea Britanie (36), Austria (24), Portugalia (22), Franța (17) și Olanda (17).

Aceste cifre arată că cele mai multe victime ale traficului de ființe umane sunt femeile care sunt exploatare sexual. Aceste date arată, de asemenea, că aproape jumătate din victimele traficului de ființe umane au fost copii în momentul când au început a fi traficate. Minorii cei mai vulnerabili sunt fete, mai vulnerabili chiar decât populația adultă: 96% dintre copiii traficați în 2013 au fost fete.

Aceste date arată, de asemenea, că cei mai mulți traficanți cunosc victima, aceștia sunt fie rude sau prieteni de familie, ceea ce le ușurează munca acestora în a câștiga încrederea victimelor și a familiilor acestora și de a le convinge să ofere declarația pe proprie răspundere.

Studiul ANITP arată, de asemenea, tendințe cu privire la traficul de ființe umane 2008-2014, așa cum este ilustrat prin graficul de mai jos:

Figură 4. Tendințele traficului de ființe umane 2007-2014

Analiza actorilor

Victimele traficului...

Etapele traficului

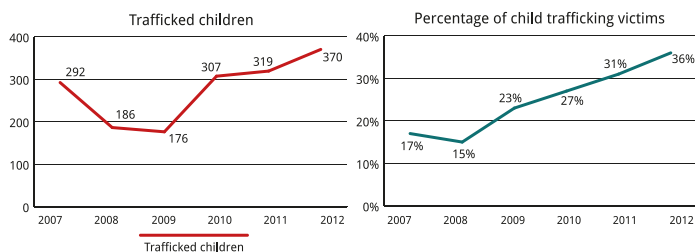
Proceduri de ieșire

pentru minori

În această diagramă victimele identificate sunt acele victime identificate într-un anumit an (dintre care unele ar fi putut fi traficate în anii precedenți), în timp ce cifra victimelor traficului arată numărul de victime traficate și identificate în același an.

Tendința sugerează o ușoară scădere a frecvenței cazurilor de trafic de ființe umane, dar numerele sunt încă mai mari decât cifrele înregistrate înainte de criza economică din 2008.

De asemenea, dacă analizăm raportul anual al ANITP pentru 2007-2012, o tendință îngrijorătoare apare în ceea ce privește traficul de copii, așa cum este ilustrat în graficele de mai jos.

Figură 5. Copii traficați între 2007- 2012 Figură 6. Procentul de victime ale traficului de copii între 2007- 2012

Aceste două diagrame de mai sus indică faptul că a existat o creștere a cazurilor de trafic de copii între 2007-2012, atât în ceea ce privește numărul de copii identificați care sunt victime ale traficului de ființe umane, dar și în ceea ce privește procentul de victime ale traficului de copii din numărul total de victimelor traficului de ființe umane.

Datele publicate de ANITP nu sunt întotdeauna comparabile de la un an la altul din cauza formatelor diferite de raportare, astfel încât este dificil să se afirme tendințe clare, deși mai multe rapoarte indică faptul că un procent mai mare de minori este traficat mai degrabă pe plan intern, decât pe plan extern.

Analiza actorilor

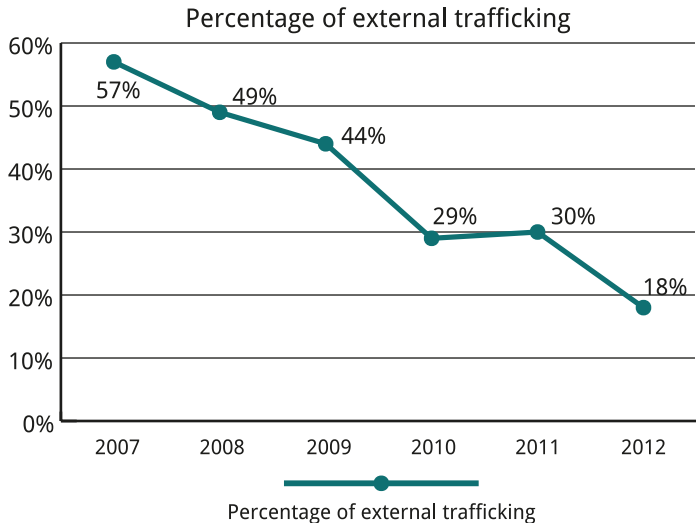
Victimele traficului...

Etapele traficului

Proceduri de ieșire

pentru minori

În timp ce se pare că numărul victimelor traficului de copii este în creștere, în același timp, procentul victimelor traficului de copii care sunt traficați pe plan extern pare a fi în scădere, după cum se indică în tabelul de mai jos.

Figură 7. Procentul traficului pe plan extern între 2007-2012

Aceste date ar indica faptul că traficul de copii pe plan extern este în scădere. Cu toate acestea, în general, ar fi de așteptat ca traficul de copii pe plan extern să fie mai mic este decât cel pe plan intern, deoarece traficul extern prezintă complicații și riscuri suplimentare pentru traficanți și, de asemenea, deoarece, în practică, se pare că traficul pe plan intern este urmat de traficul pe plan extern. Înainte ca victimele să fie traficate pe plan extern ele sunt mai întâi exploatate pe plan intern, astfel încât traficanțul poate consolida controlul asupra victimei, până la sfârșitul acestui proces și până în momentul în care victima este traficată pe plan extern este posibil ca aceasta să fi împlinit deja 18 ani.

Analiza actorilor

Victimele traficului...

Etapele traficului

Proceduri de ieșire

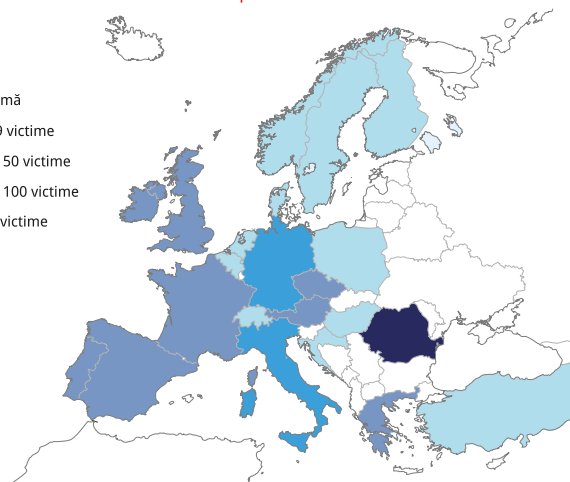
pentru minori

Destinația exploatării victimelor traficului de persoane identificate în 2014

Legenda

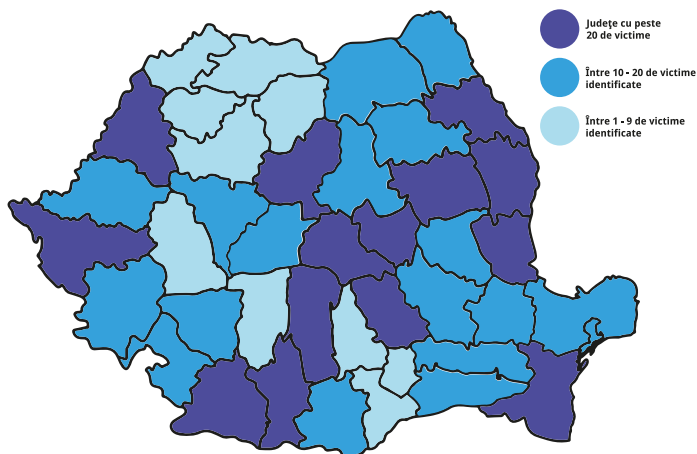
Destinația

- Nici o victimă
- Între 1 și 9 victime
- Între 10 și 50 victime
- Între 50 și 100 victime
- Peste 100 victime

Figură 8. Țări de destinație.⁷

Conform datelor deținute de ANITP județele din partea centrală a țării și județele de frontieră cu Moldova se numără printre principalele surse de trafic, așa cum se arată în harta⁸ de mai jos:

Figură 9. Numarul de victime pe judete.

⁷ Sursa: www.anitp.mai.gov.ro

⁸ Sursa: www.anitp.mai.gov.ro

Analiza actorilor

Victimele traficului...

Etapele traficului
Proceduri de ieșire
pentru minori

Date din Regatul Unit

Societatea Națională pentru Prevenirea Cruzimii față de Copii⁹ (NSPCC) este un ONG care lucrează în strânsă colaborare cu copiii în situații de risc din Regatul Unit, deține o linie telefonică pentru copiii în situații de risc și chiar un Centru de Consiliere pentru Traficul de Copii (CTAC). CTAC a devenit partener în proiectul ICARUS în a doua parte a proiectului.

Aceștia sunt contactați în mod regulat pentru a investiga suspiciunile cu privire la copiii care pot fi expuși la risc. Atunci când aceștia consideră că un copil poate fi o victimă a traficului de ființe umane aceștia înregistrează copilul în Mecanismul Național de Referire (MNR), procesul din Regatul Unit pentru identificarea și sprijinirea victimelor traficului.

Ei țin o evidență a tuturor copiilor care se înregistrează în MNR. Evidențele acestora arată că:

- 2011: 22 de copii români au fost înregistrați în MNR, din care 9 băieți, 13 fete. Niciunul nu avea părinți. 17 erau suspecti pentru trafic al beneficiilor obținute prin fraudă, 3 pentru activitate infracțională, 1 pentru aservire domestică, 1 în scopul exploatării sexuale;
- 2012: 20 de copii români au fost înregistrați în MNR, dintre care 4 băieți, 16 fete, 13 fără niciun părinte, 4 cu cel puțin 1 părinte. 1 necunoscut, 5 erau suspecti pentru trafic al beneficiilor obținute prin fraudă, 4 pentru activitate infracțională, 3 pentru aservire domestică, 5 în scopul exploatării sexuale;
- 2013: 19 de copii români au fost înregistrați în MNR, dintre care 5 baieti, 14 fete, 13 fără niciun părinte, 3 cu cel puțin 1 părinte. 3 nu se știe sigur. 3 erau suspecti pentru exploatare sexuală, 9 pentru activitate infracțională, 4 pentru adopție ilegală, 1 pentru muncă.

⁹ Sursa: <http://www.nspcc.org.uk/>

Acest lucru ar indica faptul că aproximativ 70% dintre copiii menționați sunt fete, aproape 80% nu sunt însoțiți de niciun părinte și 50% se consideră a fi utilizați pentru trafic al beneficiilor obținute prin fraudă. Aceștia sunt copiii care sunt cei mai vulnerabili și mai expuși riscului de a fi victime ale traficului de ființe umane.

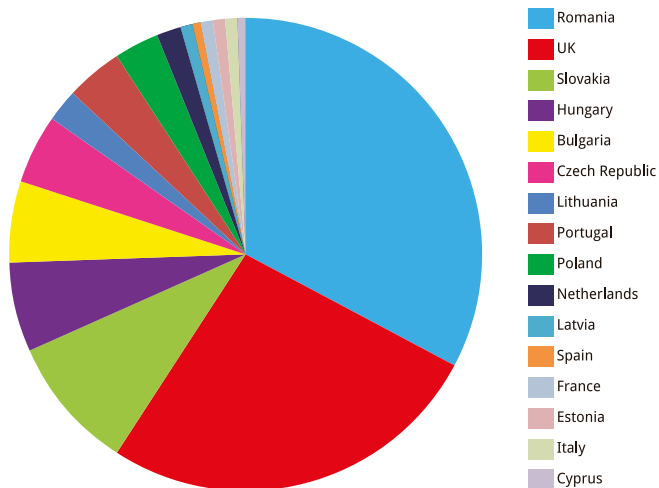
Un expert în servicii pentru copii din cadrul Societății Naționale pentru Prevenirea Cruzimii la Copii- NSPCC, a adăugat că din experiența acestuia în cadrul organizației, în ceea ce privește numărul de victime traficului de copii, copiii români reprezintă un procent mare și sunt cel de-al treilea mare grup după Vietnam și Nigeria. Una dintre principalele probleme de prevenire este că acești copii trăiesc în centre nereglementate și neformale de plasament, de exemplu, cu o "mătușă" sau un "unchi", cu care nu au o legătură de sânge iar copiii sunt lăsați neverificați și astfel vulnerabili la abuz și neglijare.

Analiza actorilor

Victimele traficului...

Etapele traficului
Proceduri de ieșire
pentru minori

Țara de Origine

Figură 10. Înregistrări ale UE în Marea Britanie din mai 2013 până în iunie 2015.

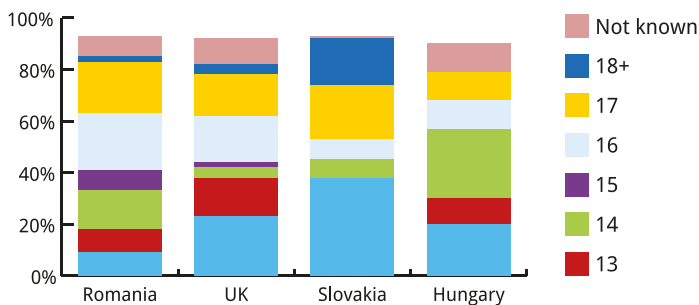
Analiza actorilor

Victimele traficului...

Etapele traficului

Proceduri de ieșire
pentru minori

Țara de Origine

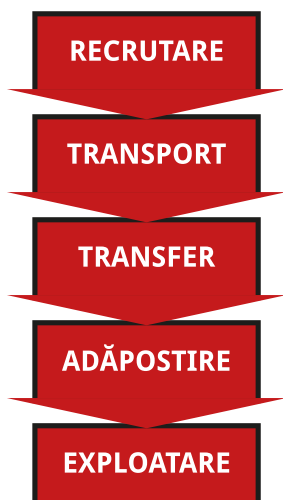

Figură 11. Recomandări ale UE în Marea Britanie din mai 2013 până în iunie 2015. Defalcare pe vârste¹⁰

¹⁰ Sursa graficelor: NSPCC

Etapele traficului

Traficul este un proces care are următoarele etape: recrutarea, transportarea, transferul, adăpostirea sau primirea persoanelor (prin amenințare, violență sau alte forme de constrângere, prin răpire, fraudă sau înșelăciune, abuz de autoritate sau profitând de imposibilitatea persoanei de a se apăra sau de a-și exprima voința, ori prin oferirea, darea sau primirea unor plăți sau beneficii pentru a obține consimțământul unei persoane care deține controlul asupra unei alte persoane), cu scopul de a exploata oameni¹¹.

Figură 12. Etapele traficului.

Recrutarea

Aceasta se face de către un recrutor care poate fi independent sau o agenție de impresariat sau de plasare în muncă în străinătate. Cel mai adesea recrutorii sunt bărbați. Există mai multe cazuri în care un membru al familiei sau o rudă recrutează și transportă victima, mai ales în cazul copiilor. Recrutorii sunt adeseori niște persoane

¹¹ Articolul 12 din Legea 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane, cu modificările ulterioare.

Victimele traficului...

Etapele traficului

Proceduri de ieșire pentru minori
Documente necesare pentru scoaterea din țară a unui copil

pe care victimele le cunosc foarte bine, rude sau prieteni, care sunt considerați a avea o viață de succes. Recrutorii atrag victimele oferindu-le un loc de muncă ușor și bine plătit.

Traficantul

Recrutorul victimei poate avea una sau mai multe dintre următoarele caracteristici¹²:

✓ **Vârsta cuprinsă între 20 și 45 ani.**

Cei mai mulți recrutori/traficantii sunt cu vârste cuprinse între 20 și 45 de ani deoarece experiențele lor de viață și valorile social-culturale au determinat orientarea lor spre infracțiune.

✓ **Un aspect fizic bun și îngrijit**

Recrutorii/traficantii își vor arăta situația materială bună printr-un aspect frumos, convingându-i astfel pe alții că ei știu să câștige banii cu ușurință.

✓ **Un nivel de educație mediu.**

Cei mai mulți recrutori/traficantii au absolvit liceul sau școli profesionale, dar experiența de viață a contribuit substanțial la "educarea" competențelor necesare ale acestora.

✓ **Cu un istoric de abuz domestic.**

Cercetările confirmă teoria că făptuitorul a fost, la rândul său, o victimă (de abuz fizic și/sau au avut o copilărie grea în cadrul familiei, încredere în sine scăzută, etc.)

✓ **Inteligenți din punct de vedere emoțional**

Recrutorii/traficantii stăpânesc foarte bine tehnicile de manipulare, sugerează empatie față de victimă. Ca niște actori, acesta/aceasta își schimbă de multe ori comportamentul în funcție de nevoile și aspirațiile victimei.

Victimele traficului...

Etapele traficului

Proceduri de ieșire

pentru minori

Documente necesare

pentru scoaterea din

țară a unui copil

¹² După cum este descris în Ghidul de Informații despre Traficul de Ființe Umane al Asociației Alternative Sociale 2006 ISBN-10 973-0-04648-4 ISBN-13 978-973-0-04648-9

✓ **Organizații foarte bine**

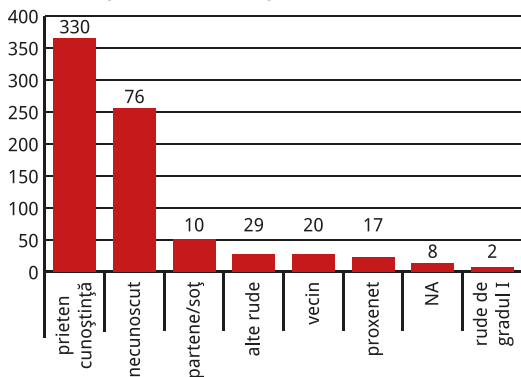
Traficanții urmează un plan pre-determinat, cu date și rute precise, evenimentele neprevăzute fiind cel mai adesea anticipate sau controlate prin utilizarea de tehnici de manipulare, cum ar fi forțarea victimei. Tot ceea ce acesta/aceasta face este rapid, iar oferta trebuie să fie acceptată foarte repede.

✓ **Poate fi imprecis**

Promisiunile acestuia/acesteia nu conțin informații clare cu privire la oferta propusă sau despre condițiile de călătorie, cazare sau venitul financiar.

Pe baza constatărilor preliminare ale ANITP asupra victimelor din 2014, cele mai multe dintre ele au fost recrutate de către o cunoștință sau un prieten (47%), sau direct, fără intermediari, la promisiunea unui loc de muncă în străinătate (44% din totalul victimelor identificate).

În cazul specific minorilor, un tip specific de recrutare este adesea cel de tipul „*Lover boy*”.

Figură 13. Relații cu recrutorul¹³

"**Lover Boy**" este un bărbat care arată bine, un om bun care începe să lege o relație cu o tânără minoră și care chiar ajunge să îi cunoască familia. După ce aceasta a fost

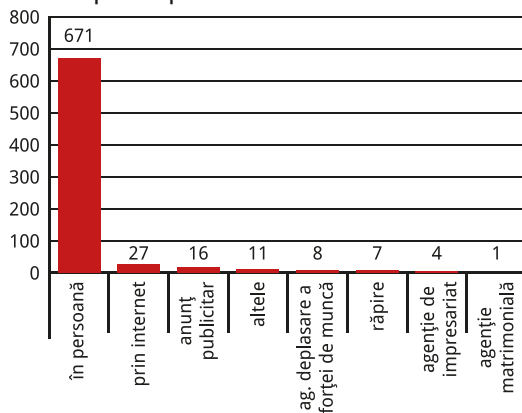
¹³ Sursa: <http://www.anitp.mai.gov.ro/wp-content/uploads/analiza-a-victimelor-2014-3.pdf>

Victimele traficului...

Etapele traficului

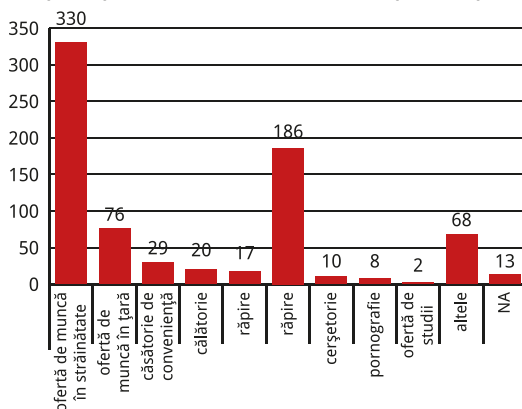
Proceduri de ieșire pentru minori
Documente necesare pentru scoaterea din țară a unui copil

cucerită de el, bărbatul îi sugerează să plece împreună la muncă în străinătate deoarece locurile de muncă din România sunt puține. Odată cu trecerea graniței, bărbatul vinde tână spre exploatare.

Figură 14. Modalități de recrutare¹⁴

Există multe modalități de recrutare a victimelor, cele mai comune fiind (așa cum se vede în graficul de mai sus - raportul ANITP pentru 2014): în persoană, prin internet, prin anunțuri în ziare, prin intermediul unei agenții de impresariat, prin plasare în muncă, dar și prin răpire.

Figură 15. Motive pentru recrutare¹⁵

¹⁴ Sursa: <http://www.anitp.mai.gov.ro/wp-content/uploads/analiza-a-victimelor-2014-3.pdf>

¹⁵ Sursa: <http://www.anitp.mai.gov.ro/wp-content/uploads/analiza-a-victimelor-2014-3.pdf>

Victimele traficului...

Etapele traficului

Proceduri de ieșire

pentru minori

Documente necesare

pentru scoaterea din

țară a unui copil

Potrivit raportului ANITP 2014, principalele motive pentru recrutare sunt locurile de muncă în străinătate; locuri de muncă în țară; prostituție; cerșetorie; căsătorie de conveniență și altele.

Statisticile oficiale furnizate de către Ministerul Justiției cu privire la traficanții de persoane condamnați pentru anii 2011-2013, contribuie la dezvoltarea unei imagini mai clare cu privire la modul în care mulți oameni sunt aduși în fața justiției pentru trafic de ființe umane și, de asemenea, cu privire la profilul acestor oameni.

Datele arată că între 2011-2013 au existat 1017 traficanți condamnați. Dintre aceștia, un număr total de 581 au fost condamnați pentru trafic de copii. Cei mai mulți traficanți de copii condamnați au fost bărbați (74%) și marea majoritate dintre ei (95%) au fost adulți. De asemenea, în peste 60% din cazurile de trafic de copii condamnați, Curtea a stabilit că traficanții nu au acționat singuri, ci în perechi de doi sau mai mulți.

Dacă vom compara datele traficanților condamnați cu datele privind populația generală din închisoare s-ar putea vedea că profilul traficantului este oarecum diferit față de profilul general al prizonierilor, în special atunci când ne uităm la numărul mare de femei implicate în traficul de ființe umane. În general, doar 5% din infractorii condamnați sunt femei, dar în cazul traficului de ființe umane femeile reprezintă 26% din traficanți. De asemenea, dacă, în general, doar 1% dintre infractorii condamnați sunt copii, aici avem un procent de 5% din traficanți care sunt copii. Acest lucru poate fi explicat în parte prin faptul că traficanții uneori transforma victimele în traficanți sau folosesc femeile și copii pentru a câștiga încrederea victimei.

Victimele traficului...

Etapele traficului

Proceduri de ieșire pentru minori
Documente necesare pentru scoaterea din țară a unui copil

Transportul

Transportul presupune deplasarea victimei de către traficanți, de la locul de origine la destinație, acolo unde va avea loc exploatarea. În acest stadiu, victimele nu sunt conștiente de situația lor.

Transportul se poate face pe plan intern de la un oraș la altul, sau extern dintr-o țară în alta.

Trecerea frontierei spre țara de destinație este organizată de către traficanți și se poate face în mod legal (în acest caz, victima are documente legale iar condițiile legale sunt îndeplinite la punctul de trecere a frontierei, iar transportul se face de obicei prin intermediul agențiilor de turism sau cu o mașină închiriată) sau **ilegal** (victima nu posedă documente legale iar condiții legale nu sunt îndeplinite la punctul de trecere a frontierei, caz în care traficanții vor folosi documente false sau vor solicita ajutorul contrabandiștilor pentru a trece frontiera).

Adesea traficanții vor produce documente false pentru victime și le vor însoți în timpul fazei de transport pentru a se asigura că acestea ajung la destinație. Traseele și mijloacele de transport depind de circumstanțele traficantilor: din punct de vedere economic, social, și geografic sau de tranzit. Victimele sunt transportate cu trenul, cu feribotul, cu mașina, cu avionul, cu barca sau pur și simplu pe jos pentru a ajunge la țara de destinație¹⁶.

Victimele traficului...

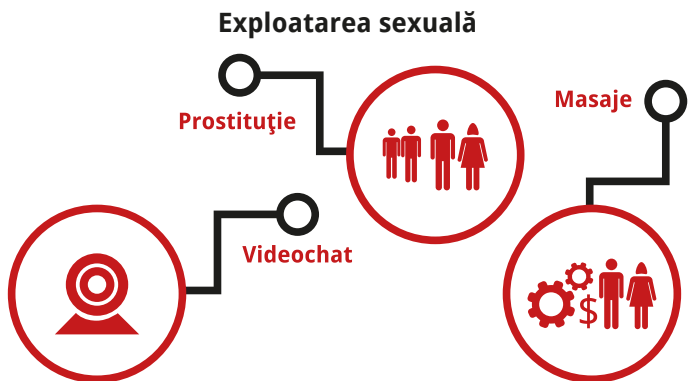
Etapele traficului

Proceduri de ieșire pentru minori

Documente necesare pentru scoaterea din țară a unui copil

¹⁶ "Traficul de Ființe Umane - Practici și resurse pentru combatere și colaborare", Cătălin Luca, Dana Chirca, Flavius Vasile Onofrei, Gheorghe Popa, Liliana Foca; Editura Hamangiu, 2008, ISBN 978-606-522-065-2 pg 61

Forme de exploatare

Victimele traficului...

Etapele traficului

Proceduri de ieșire
pentru minori
Documente necesare
pentru scoaterea din
țară a unui copil

Proceduri de ieșire pentru minori

În cadrul proiectului ICARUS un studiu a fost efectuat pentru a analiza dacă declarația pe propria răspundere¹⁷ joacă un rol în lupta împotriva traficului de copii din România.

Studiul se concentrează mai îndeaproape pe cerințele pentru copiii români care părăsesc țara punând accentul pe declarația pe propria răspundere. Această secțiune plasează declarația pe proprie răspundere în legislația națională, stabilește temeiul juridic și conținutul său. De asemenea arată modul în care este utilizată declarația pe proprie răspundere și de către cine. Pentru o mai bună înțelegere a sistemului studiul explorează, de asemenea, și diverse percepții privind declarația pe proprie răspundere din partea actorilor principali implicați.

Studiul cuprinde, de asemenea, o analiză cantitativă a declarațiilor pe propria răspundere utilizate pentru trecerea frontierei și reunește elemente comparative cu privire la modul de utilizare al declarației pe propria răspundere în alte jurisdicții europene. În acest sens, prin urmare, cercetarea explorează aproape exclusiv dimensiunile exterioare ale traficului de copii și într-o măsură mult mai mică, acoperă aspecte legate de traficul intern de copii.

Studiul oferă o serie de concluzii care evidențiază unele dintre limitările sale și potențialele consecințe negative și recomandări cu privire la modul de îmbunătățire a sistemului declarației pe propria răspundere.

¹⁷ Declarația pe proprie răspundere este o declarație de consimțământ din partea părinților prin care arată că aceștia sunt de acord cu deplasarea copilului în statul/le de destinație, precum și cu privire la durata călătoriei copilului, cu datele de identificare ale adultului care îi însoțește, scopul călătoriei, itinerar. Se arată la ieșirea din România de către adultul însoțitor (părinte sau altul)

Etapele traficului

Proceduri de ieșire

Documente necesare pentru scoaterea din țară a unui copil
Ce conține declarația pe propria răspundere

Documentele necesare pentru scoaterea din țară a unui copil

Legislația română impune o serie de restricții privind ieșirea copiilor români din țară¹⁸. Normele care subliniază aceste restricții se găsesc în Legea nr. 248/2005 privind libera circulație a cetățenilor români în străinătate.

Regula generală este că acești copii trebuie să fie însoțiți de către un adult (18 ani sau mai mare) la ieșirea din țară (art. 2.2) și că au nevoie de documente de identificare oficiale, care, pentru copiii mai mici de 14 ani înseamnă a avea un pașaport și pentru copii cu vârsta între 14 și 18 ani înseamnă a avea pașaport sau buletin de identitate.

Cu toate acestea, atunci când copiii nu sunt însoțiți de către ambii părinți la ieșirea din țară, există o serie de cerințe suplimentare, în funcție de adultul însoțitor.

- **Copilul este însoțit de unul din părinți**

Un prim scenariu este atunci când copilul este însoțit de unul dintre părinți. Într-o astfel de situație copilul poate ieși din țară doar dacă părintele însoțitor deține o declarație pe proprie răspundere executată de către celălalt părinte care arată că acesta/aceasta consimte la deplasarea copilului, cu privire la statul(ele) de destinație, precum și cu privire la durata călătoriei copilului (art. 30 (1) b).

Există o serie de excepții de la aceste cerințe, care se referă la situații în care unul dintre părinți este decedat (art. 30 (1) b), sau părintele însoțitor poate dovedi cu o hotărâre judecătorească definitivă că acesta/aceasta are custodia exclusivă a copilului (art. 30 (1) c).

¹⁸ Legea nr. 248/2005 privind statutul liberei circulații a cetățenilor români în străinătate, art. 2.2

Proceduri de ieșire

Documente necesare

Ce conține declarația pe propria răspundere

La biroul notarial

• Copilul este însoțit de o terță parte

Legea impune restricții suplimentare în cazul în care copilul este însoțit de o terță parte, definit ca fiind altcineva decât părinții. Pe lângă declarația pe proprie răspundere terțul trebuie să poarte cu el la punctul de trecere a frontierei o copie a **cazierului său judiciar**¹⁹.

Pe scurt, așa cum se arată în tabelul de mai jos, cerințele de ieșire depind de persoana care însoțește copilul:

	Copii însoțiți de către ambii părinți	Copii însoțiți de către un părinte	Copii însoțiți de un terț
Documente necesare	Pașaport (dacă este mai tânăr de 14 ani) sau buletin de identitate	Pașaport (dacă este mai tânăr de 14 ani) or buletin de identitate	Pașaport (dacă este mai tânăr de 14 ani) or buletin de identitate
	-	<u>declarație pe propria răspundere</u>	<u>declarație pe propria răspundere cu informații suplimentare</u>
	-	-	Cazier judiciar

Tabel 1. Documente necesare pentru copii însoțiți.

¹⁹ Punerea în aplicare a Reglementării din 26 ianuarie 2006, în ceea ce privește Legea nr. 248/2005 privind statutul liberei circulații a cetățenilor români în străinătate, la art. 24 (1) e

Proceduri de ieșire

Documente necesare

Ce conține declarația pe propria răspundere

La biroul notarial

Perspectiva istorică a declarației pe propria răspundere

Pentru a înțelege mai bine raționamentul din spatele declarației pe proprie răspundere și al scopului acesteia, este important să se ia în considerare argumentele folosite pentru a o introduce în legislația românească.

Declarația pe proprie răspundere a fost introdusă în 2005. Unul dintre motivele-cheie din spatele acest lucru a fost prevenirea traficului de copii. Acest obiectiv este precizat în expunerea de motive din Legea nr. 248/2005²⁰, care precizează că:

[la elaborarea acestei legi] o atenție deosebită a fost acordată condițiilor în care copiii români își pot exercita dreptul la libera circulație în străinătate, și, în acest scop s-au impus o serie de obligații părinților copilului și adultului însoțitor în timpul călătoriei în străinătate, cu scopul de a oferi o protecție eficientă a drepturilor părinților și ale copilului și pentru prevenirea și combaterea traficului de internațional de copii
[subliniere adăugată]

Scopul anti-traffic al declarației pe propria răspundere a fost, de asemenea, confirmat de un oficial de frontieră intervievat de către echipa de cercetare. În interviu acesta a explicat că a luat parte la discuția care a avut loc atunci când legea s-a aflat în curs de elaborare și unul dintre argumentele cheie invocate a fost necesitatea de a combate și preveni traficul de copii, în special în contextul diminuării controalelor la frontieră.

Cu toate acestea, până în prezent există puține dovezi pentru a stabili dacă declarația pe proprie răspundere a fost utilă în prevenirea traficului de ființe umane și în

²⁰ Expunere de motive a Legii nr. 248/2005, disponibilă la: <http://www.cdep.ro/proiecte/2004/500/70/6/em576.pdf>, p. 2

Proceduri de ieșire

Documente necesare

Ce conține declarația pe propria răspundere

La biroul notarial

identificarea traficantilor, sau dacă de fapt aceasta împiedică libera circulație a copiilor, neoferind în același timp o protecție reală împotriva traficului de copii.

Declarația pe propria răspundere nu este o invenție românească. Alte țări au sisteme similare menite să protejeze copiii.

Perspectivă comparativă a declarației pe propria răspundere

Pentru o analiză comparativă a declarației pe propria răspundere, acest studiu analizează politicile adoptate de către alte țări ale UE. În acest scop au fost colectate informații prin biroul de cercetare și anchetă, trimise funcționarilor și partenerilor de Terre des hommes în Franța, Ungaria, Bulgaria și Spania. De asemenea, au fost realizate și interviuri semi-structurate prin telefon cu oficiali din anumite țări.

Analiza arată că în cele mai multe țări ale UE au avut diferite abordări ale modului în care reglementează circulația copiilor, în special în ceea ce privește acordul părinților cu privire la călătoria internațională. În lipsa politicilor UE clare în această privință, politicile naționale au abordări divergente, unele optând pentru o abordare mai asemănătoare cu cea a României în timp ce altele nu impun niciun sistem similar cu cel al declarației pe propria răspundere. Diferitele abordări constau în:

1. Franța nu impune declarație pe propria răspundere - Practic un minor francez, fără condiție de vârstă, poate călători singur în orice țară, cu condiția ca nimeni să nu se fi opus ieșirii acestuia de pe teritoriul francez²¹. Înainte de 1990, copiii francezi aveau nevoie de o autorizație specifică pentru a călători în străinătate,

²¹ Circulaire n° INTD1237286C Definește condițiile de ieșire a minorilor francezi de pe teritoriul francez și măsurile care pot fi adoptate pentru a preveni o ieșire de către diferite autorități (prefectura, judecătorul pentru minori, judecătorul pentru afacerile de familie). Disponibil în franceză la : http://circulaires.legifrance.gouv.fr/pdf/2012/11/cir_36117.pdf

Proceduri de ieșire

Documente necesare

Ce conține declarația pe propria răspundere

La biroul notarial

printr-un simplu ID²². Autorizația era necesară în cazul în care minorul se afla în posesia unui pașaport, dar pentru a obține un pașaport era necesară aprobarea ambilor părinți.

2. Spania solicită declarație pe propria răspundere numai pentru călătoriile în afara spațiului Schengen - copiii spanioli care doresc să călătorească în străinătate, în afara spațiului Schengen, trebuie să dețină dovada acordului părinților pentru o astfel de călătorie. Consimțământul este dat într-un formular special, descărcat de pe site-ul poliției spaniole²³ (Guardia Civil) și care trebuie să fie completat și legalizat de către Guardia Civil. Ambii părinți trebuie să fie prezenți cu pașaportul sau cartea de identitate precum și cu "livretul de familie"²⁴. În cazul în care numai unul dintre părinți exercită răspunderea părintească (de exemplu, celălalt părinte a fost decedat din drepturile părintești sau a decedat sau lipsește) celălalt va trebui să se prezinte la biroul Guardia Civil local sau la Comisariatul de Poliție de al locului de reședință. Formularul trebuie să indice datele personale ale părinților și trebuie să poarte ambele semnături ale acestora.

3. Ungaria solicită o declarație pe propria răspundere numai în cazul în care copilul își stabilește reședința în străinătate - este necesar acordul ambilor părinți de ședere a copilului în străinătate pentru o perioadă mai lungă de timp²⁵, în scop de studii sau de muncă. Formularul de consimțământ nu este necesar pentru călătoriile în străinătate, totuși Serviciile Consulare maghiare recomandă deținerea acestui formular. Se recomandă ca declarația să fie în limba maghiară, precum și în limba țării de destinație, precum și în limba eventualelor țări de tranzit. Declarația trebuie să conțină: datele personale ale

²² Circulaire du 11 mai 1990 relative au franchissement des frontières nationales par les mineurs de nationalité française

²³ https://www.guardiacivil.es/documentos/pdfs/autorizacion_menor_extranjero/formulario_autorizacion_salida_menores_extranjero_V2.pdf

²⁴ Libro de familia

²⁵ Care nu este detaliată, dar trebuie să se înțeleagă în sensul acestui studiu ca depășind trei luni.

Proceduri de ieșire

Documente necesare

Ce conține declarația pe propria răspundere

La biroul notarial

minorului, persoana însoțitoare și părinții (nume, data și locul nașterii), - numărul de identificare a documentului de călătorie al minorului, scopul și locul de ședere în străinătate; numele și datele de contact ale persoanei sau institutului vizitat. Declarația nu are nevoie de o certificare de către un notar public²⁶.

4. Bulgaria solicită declarația pe propria răspundere - Bulgaria are un sistem care este foarte asemănător cu cel al României. Există două tipuri de declarații, ambele disponibile pe site-ul Ministerului Afacerilor Externe²⁷.

În cazul în care copilul pleacă cu un tert, declarația trebuie să reflecte acordul ambilor părinți, și ar trebui să includă numărul personal de identificare a terțului și numărul și data de expirare a pașaportului. În cazul în care copilul părăsește țara cu un singur părinte acesta va avea nevoie de o declarație de consimțământ din partea celuiilalt părinte, cu excepția cazului în care copilul locuiește cu unul dintre părinți în străinătate și acest lucru este menționat în documentele de identitate bulgare sau au un permis de ședere oficial emis de țara respectivă.

De asemenea, copiii care sunt cetățeni bulgari și dețin o altă cetățenie pot părăsi țara cu un pașaport bulgar valabil sau un buletin de identitate și un pașaport sau un buletin de identitate valabil al celeilalte țări. În acest caz, nu va fi necesară o declarație de consimțământ din partea părintelui/părinților absent/absenți.

Toate țările analizate solicită ca un copil să aibă documente de identitate valabile atunci când călătorește în străinătate și niciuna dintre acestea nu solicita o declarație pe propria răspundere în cazul în care copilul se deplasează în străinătate cu ambii părinți. Diferențele apar atunci când un copil părăsește țara cu un singur părinte (cu excepția cazului în care mama poate dovedi că are custodia exclusivă a copilului) sau cu o terță parte.

²⁶ Interviu telefonic cu Serviciul Consular din Budapesta, 17 aprilie 2014

²⁷ <http://www.mfa.bg/en/pages/60/index.html>

Proceduri de ieșire

Documente necesare

Ce conține declarația pe propria răspundere

La biroul notarial

Bulgaria și România au instituit sisteme foarte asemănătoare în ceea ce privește declarația pe propria răspundere. Acest lucru ar putea fi explicat prin faptul că ambele sunt țări non-Schengen și au standarde socio-economice similare. Cu toate acestea, cele două abordări prezintă unele diferențe, în special în ceea ce privește minorii care trăiesc în străinătate și/sau au cetățenie dublă. Din interviurile cu Poliția de Frontieră Română a rezultat faptul că, în practică, există un număr tot mai mare de copii români care trăiesc în străinătate, cu unul sau ambii părinți și care uneori chiar au cetățenie dublă și aceste situații ar necesita dispoziții speciale. Legislația actuală este menită a se asigura că părinții sunt conștienți de momentul când copiii acestora părăsesc țara, dar acest tip de protecție se pare că este inutil pentru copiii care locuiesc în mod obișnuit în afara țării și care sunt doar vizitatori în România. În acest sens legislația românească ar putea lua exemplul Bulgariei și să prevadă derogări de la regula generală pentru aceste cazuri.

În cele din urmă, deoarece România ar putea intra în spațiul Schengen, aceasta ar putea renunța la obligația declarației pe propria răspundere pentru migrația în interiorul spațiului Schengen și să impună declarația pe proprie răspundere numai pentru călătoriile în afara spațiului Schengen, în conformitate cu modelul spaniol, din moment ce în spațiul Schengen nu mai există control de frontieră.

Ce conține declarația pe propria răspundere

Declarația pe propria răspundere trebuie să conțină (art. 30 (1) c):

- acordul părintelui/părinților pentru călătoria copilului
- statul/statele de destinație
- durata călătoriei
- datele de identificare ale adultului care îl însoțește

Această declarație pe propria răspundere, de asemenea,

Documente necesare

Ce conține declarația

La biroul notarial
Declarația pe propria
răspundere la fron-
tieră

trebuie să conțină informații cu privire la (art. 30 (4)):

- scopul călătoriei;
- itinerarul în statul de destinație;
- o indicație care să arate că respectivul copil va rămâne în statul de destinație, caz în care se vor face mențiuni cu privire la persoana căreia i se va încredința copilul sau dacă acesta/aceasta se va întoarce cu o escortă. În acest caz, se vor declara datele de identificare ale escortei, în cazul în care acesta/aceasta este o altă persoană decât cea cu care copilul părăsește România.

Legea indică faptul că atunci când copilul se deplasează cu unul din părinții acestuia declarația pe proprie răspundere trebuie să conțină doar acordul scris al celuilalt părinte cu privire la călătoria copilului în statul/stările de destinație și cu privire la durata călătoriei copilului (art. 30 (1) b). Cu toate acestea, în practică, se pare că este utilizat doar un singur tip de declarație pe propria răspundere, atât pentru cazul în care copilul se deplasează cu un părinte cât și cu o terță parte.

Din **Declarația pe proprie răspundere** lipsesc o serie de elemente care ar putea face din aceasta un instrument mai util, cum ar fi:

- Data întoarcerii - declarația pe proprie răspundere nu oferă nicio informație cu privire la data la care copilul trebuie să se întoarcă. Solicită durata călătoriei, dar fără a înregistra momentul în care copilul iese din țară nimeni nu poate verifica durata călătoriei. Data de întoarcere ar putea fi utilă pentru a semnaliza situații potențial riscante.
- Poză –de asemenea, ar putea fi utilă atașarea unei poze pe declarația pe propria răspundere. Acest lucru ar putea ajuta ulterior la identificarea copilului pentru care această declarație a fost eliberată. Cu toate acestea, acest lucru ar avea o valoare limitată, deoarece declarația pe proprie răspundere ar trebui să însoțească documentele de identitate oficiale care poartă la rândul lor poza copilului.

Documente necesare

Ce conține declarația

La biroul notarial

Declarația pe propria răspundere la frontieră

- Limba - declarația pe propria răspundere se emite numai în limba română. Pentru utilizarea mai largă a acesteia ar putea fi utilă realizarea acestor declarații în variantă bilingvă.

**Declarație privind acordul părinților pentru ieșirea din țara a minorului
însotit de o altă persoană fizică majoră¹**

Noi (eu), _____ și _____ (numele întreg al părinților / părintelui / reprezentantului legal), suntem (sunt) _____ (calitatea persoanei / persoanelor care dau declarația) ai / al

Numele întreg al minorului: _____
Data nașterii (ZZ/LL/AA): _____
Locul nașterii: _____
Numar pasaport: _____
Data eliberării pasaportului (ZZ/LL/AA): _____

suntem de acord ca _____ (numele complet al copilului), să călătorească cu:

Numele complet al persoanei însoțitoare: _____
Numar pasaport: _____
Data eliberării pasaportului (ZZ/LL/AA): _____
Locul eliberării pasaportului: _____

Împreună călătorim în _____ (numele țării de destinație), în perioada _____ (perioada călătoriei: data plecării și data sosirii), pentru _____ (se precizează scopul deplasării) pe ruta _____ (se precizează statele tranzitate până la statul de destinație).

În această perioadă, _____ (numele complet al copilului) va locui cu _____ (numele persoanei la care copilul va locui în țara de destinație) la următoarea adresă: _____ (se precizează, în detaliu, adresa din țara de destinație, la care va locui minorul).

²Totodată, menționăm faptul că minorul urmează/nu urmează a rămâne pe teritoriul _____ (se precizează statul pe teritoriul căruia urmează a rămâne minorul), fiind încredințat următoarea adresă: _____ (numele complet al persoanei căruia i-a fost încredințat minorul), locuind în detaliu, adresa la care urmează a locui minorul) _____ (se precizează, în

³La înapoierea în țara, minorul va fi însoțit de:

Numele complet al persoanei însoțitoare: _____
Numar pasaport: _____
Data eliberării pasaportului (ZZ/LL/AA): _____
Locul eliberării pasaportului: _____

Semnatura: _____ Data: _____
(Numele întreg și semnatura părinților / părintelui / reprezentant legal)

¹ Însoțitorul împuternicit de părinți sau, după caz, de reprezentantul legal, va prezenta cu ocazia controlului la frontieră și certificatul de cazier judiciar și, după caz, documente din care să rezulte calitatea de persoană desemnată din cadrul unei societăți comerciale autorizate, în condițiile legii să desfășoare activități de transport internațional de persoane.

² Se completează în situația în care minorul urmează a rămâne pe teritoriul statului de destinație.

³ Se completează în situația în care minorul va reveni în țara însoțit de o altă persoană decât cea cu care a ieșit din România.

Figura 1. Exemplu de declarație pe propria răspundere²⁸

²⁸ Exemplu de declarație pe propria răspundere disponibil pe site-ul poliției de Frontieră la: http://www.politiadefrontiera.ro/calatorie_2008/declaratie_însotitor_minor.pdf (ultima vizionare la 19 ianuarie 2015)

Documente necesare

Ce conține declarația

La biroul notarial
Declarația pe propria
răspundere la fron-
tieră

La biroul notarial

Declarația pe propria răspundere se face în prezența notarului public care certifică autenticitatea acesteia. **Numărul de declarații pe propria răspundere** emise anual este de aproximativ un sfert de milion. Între 01.01.2010- 30.06.2011, a fost certificat în România un număr total de **346951** declarații pe propria răspundere în temeiul Legii nr. 248/2005, așa cum se arată în tabelul de mai jos²⁹:

Ce conține declarația

La biroul notarial

Declarația pe propria răspundere la frontieră

Percepția asupra declarației pe propria răspundere

Camera Notarilor Publici	Număr Birouri Notariale	Număr total de declarații pe propria răspundere	Defalcarea numărului total de declarații pe propria răspundere, pe grupe de vârstă		
			între 16 și 18 ani	între 14 și 16 ani	sub 14 ani
Alba Iulia	109	21238	6521	3891	10826
Bacău	83	20161	6033	3609	10519
Brașov	75	17174	4614	3477	9083
București	370	53805	11975	9557	32273
Constanța	99	13861	3642	2724	7495
Cluj	115	37932	10592	7303	20037
Craiova	104	22654	7256	4656	10742
Iași	64	13060	3893	2194	6973
Galați	81	20259	5855	3776	10628

²⁹ Iris Alex, *Entrusted Children, Terre des Hommes*, 2013 - Statistici centralizate la nivelul Uniunii Naționale a Notarilor Publici din România pe baza statisticilor comunicate de Camerele Notarilor Publici. Datele statistice au fost depuse la Ministerul Justiției român.

Oradea	48	12899	3182	2466	7251
Pitești	78	14341	4092	2914	7335
Ploiești	93	20451	5790	3703	10958
Suceava	56	18447	5781	3679	8987
Târgu Mureș	76	23305	6878	5448	10979
Timișoara	137	37364	10241	7212	19911
Total	1588	346951	96345	66609	183997

Tabel 2. Numărul declarațiilor pe propria răspundere emise între 01.01.2010- 30.06.2011 în România.

Nesurprinzător, cele mai multe declarații pe propria răspundere sunt emise în București, care este de departe cel mai mare oraș din România. De asemenea, al doilea cel mai mare număr de declarații emise sunt din Timișoara, care este una dintre cele mai mari orașe din România și, în același timp, una dintre cele mai bogate, și care este situat în apropiere de o frontieră internațională.

De asemenea, se pare că numărul de declarații pe propria răspundere emise pentru copii sub 14 ani este similar cu numărul de declarații pe propria răspundere emise pentru copiii mai mari de 14 ani. Singura diferență pare a fi între copiii care au vârste cuprinse între 14 și 16 ani și cei care au vârste cuprinse între 16 și 18 ani, pentru cei din urmă fiind emise aproape de două ori mai multe declarații pe propria răspundere.

În ceea ce privește **procedura** conform căreia acest document este emis, părinții sunt cei care solicită emiterea declarației pe propria răspundere. Ei sunt cei care merg la biroul notarial. Terțul sau chiar copilul nu trebuie să meargă la birou notarului public și, în practică, conform notarilor publici, rareori fac acest lucru. Din acest motiv notarul public nu ajunge să cunoască niciodată terțul și de cele mai multe ori nu are niciun contact direct cu acesta/

Ce conține declarația
La biroul notarial

Declarația pe propria răspundere la frontieră
Percepția asupra declarației pe propria răspundere

aceasta.³⁰ Prin urmare există puține probabilități ca notarul să poată furniza informații sau să identifice posibilele victime ale traficului de ființe umane în momentul emiterii declarației pe propria răspundere.

De asemenea, există puține oportunități ca notarul public să poată informa adultul însoțitor cu privire la obligațiile sale față de copil. De exemplu, terțul adult însoțitor este responsabil (art 32 (1).) În timpul călătoriei: a) să păzească minorul; b) să nu abandoneze minorul; c) să nu predea minorul altei persoane, cu excepția părinților acestuia sau unei persoane desemnate de către părinți, sau unei autorități de stat competente; d) să respecte traseul și destinația precizate în declarația pe proprie răspundere, cu excepția cazului în care părinții își dau acordul pentru schimbări în traseu sau destinație; e) să alerteze autoritățile competente în cazul în care minorul dispare în timpul călătoriei; f) să alerteze cel mai apropiat birou consular al ambasadei române în ceea ce privește orice împrējurare obiectivă care îl/o poate conduce pe acesta/aceasta la schimbarea traseului de destinație al călătoriei, astfel cum se precizează în declarația pe propria răspundere; g) în cazul în care acesta/aceasta ar fi trebuit să predea minorul unei alte persoane în țara de destinație iar dacă acest lucru nu mai este posibil, să alerteze autoritățile competente sau să revină cu minorul în România.

Ce conține declarația

La biroul notarial

Declarația pe propria răspundere la frontieră

Percepția asupra declarației pe propria răspundere

Un alt aspect important al procesului de emitere este **costul**. Obținerea unei declarații pe propria răspundere costă cel puțin 20 RON - pentru două exemplare.³¹ Cu toate acestea, un sondaj on-line a prețurilor pentru a obține o declarație pe propria răspundere la diferiți notari publici ar arăta că majoritatea notarilor publici ar percepe costuri între aproximativ 30-50 RON pentru acest serviciu. Având în vedere că în ca-

³⁰ Astfel cum a declarat un notar public într-un interviu care a avut loc la 07 mai 2014

³¹ Potrivit normelor privind prețurile pentru activitatea notarilor publici, din 2011, la punctul 19 Anexa 1

zul în care într-un anumit an ar fi aproximativ 231300³² declarații pe propria răspundere emise, s-ar putea estima că în fiecare an între 4.6 și 11.5 milioane de lei sunt cheltuiți pe declarații pe propria răspundere- care înseamnă aproximativ între 1 – 2.5 milioane de euro.

Pe lângă taxele notariale pentru a obține declarația pe propria răspundere, părinții, de asemenea, vor trebui să acopere cheltuielile de transport până la cel mai apropiat notar public, fapt care ar putea fi semnificativ mai ales pentru părinții locuiesc în zone rurale și/sau izolate, cu niciun notar public din apropiere.

Prin urmare, procesul de emiteră de declarații pe propria răspundere ar putea fi costisitor și oferă puține garanții de protecție a copilului. În același timp, nu oferă excepții. Dintr-un interviu cu poliția de frontieră a reieșit că aceștia nu pot permite ieșirea copilului din țară, chiar dacă ambii părinți vin la frontieră și sunt de acord să întocmească o declarație pe propria răspundere care să demonstreze că sunt de acord ca copilul să călătorească cu doar unul dintre ei sau cu o a treia persoană. Chiar și în acest caz, părinții trebuie să meargă la un notar public pentru a obține o declarație pe propria răspundere.

Ce conține declarația

La biroul notarial

Declarația pe propria răspundere la frontieră
Percepția asupra declarației pe propria răspundere

³² Această cifră a fost obținută prin împărțirea numărului total de declarații pe proprie răspundere emis între 01/01/2010-30/06/2011 (într-un an și jumătate) 346951 la 3 și apoi înmulțindu-l cu 2.

Declarația pe propria răspundere la frontieră

Poliția de frontieră în primul rând va verifica dacă copilul și adultul care îl însoțește dețin toate documentele necesare.

Când copilului i se refuză ieșirea

Polițiștii de frontieră vor refuza ieșirea din țară în cazul în care copilul și adultul însoțitor nu au toate documentele necesare. De asemenea, polițiștii de frontieră pot refuza ieșirea în cazul în care adultul însoțitor sau copilul au restricții cu privire la ieșirea din țară sau pentru re-intrarea în țară (art. 31 (1)), sau în cazul în care adultul însoțitor a comis una dintre următoarele infracțiuni, pentru care nu a fost încă reabilitat din punct de vedere legal: omor, infracțiuni sexuale, trafic și exploatare de persoane vulnerabile, privarea ilegală de libertate, infracțiuni legate de traficul de droguri, traficul de țesuturi sau organe umane, acte de terorism.

Polițiștii de frontieră, de asemenea, nu vor permite copilului să iasă din țară dacă acesta are 14 ani sau mai mult și refuză să iasă din țară (la 31 (2) f). Aceasta este o cerință ciudată și ar sugera că, dacă un copil este mai mic de 14 și spune că nu vrea să plece din țară, polițiștii de frontieră vor permite ca acesta să iasă din țară. În practică, se pare însă că în cazul în care copilul spune ca nu vrea să părăsească țara, poliția de frontieră va opri copilul și adultul/adulții care îl însoțește/însoțesc și va investiga dacă există ceva ilegal în această situație particulară (posibile situații de traficare).

În cazul în care polițiștii de frontieră vor refuza ieșirea copilului și în cazul în care acesta nu este însoțit de cel puțin unul dintre părinții acestuia, polițiștii de frontieră îi vor înștiința de îndată, cerându-le să vină și să preia mino-

La biroul notarial

Declarația...

Percepția asupra declarației pe propria răspundere

Declarații pe propria răspundere în procese

rul cât mai curând posibil. În cazul în care nu este posibil înștiințarea părinților copilului, poliția de frontieră va informa de îndată Autoritatea pentru Protecția Drepturilor Copilului, care va începe procedura aplicabilă minorilor neînsoțiți, în conformitate cu legislația (art. 31 (1)).

Pentru a da un exemplu de cât de multe ori se aplică această procedură, între 2011-2013, Autoritatea pentru Protecția Copilului din Arad a fost solicitată de către polițiștii de frontieră pentru a interveni la frontieră pentru a ridica un copil în 372 de cazuri (236 -2011, 73-2012 , 63 - 2013). În cele mai multe dintre aceste cazuri, copilul nu a avut nici act de identitate și niciun act fals, sau nu deținea o declarație pe propria răspundere.³³

În ceea ce privește motivele pentru care unui copil i se interzice ieșirea din țară, nu există date centralizate cu privire la acest lucru, dar în conformitate cu un răspuns oficial din partea poliției de frontieră, se pare că cele mai frecvente motive sunt că acesta fie nu a avut o declarație pe propria răspundere sau adultul care îl însoțește nu deținea o copie după cazierul său judiciar.³⁴

De asemenea, o serie de declarații publice emise de Poliția de Frontieră furnizează informații utile pentru formarea unei idei generale despre cum mulți copii români călătoresc în străinătate și cum multora dintre aceștia le este refuzată ieșirea. De exemplu, în 2012, peste **137.500** de copii români au călătorit în străinătate și, în același timp, 4.884 (aproximativ 4%) au fost întorși la frontieră, în același an, cea mai mare parte din cauza lipsei declarației pe propria răspundere sau, deoarece adultul însoțitor nu a avut nicio copie a cazierului său judiciar³⁵.

³³ Potrivit unui răspuns oficial de la Autoritatea pentru Protecția Copilului din Arad, din 1 aprilie 2014

³⁴ Potrivit unui răspuns oficial din partea biroului Poliției Centrală de Frontieră din 15 aprilie 2014

³⁵ Potrivit unui comunicat de presă emis de IGPR oficial pe 24.06.2013, disponibil la: http://www.politiadefrontiera.ro/comunicat.php?id_com=431 (ultima vizită 8 mai 2014)

La biroul notarial

Declarația...

Percepția asupra declarației pe propria răspundere
Declarații pe propria răspundere în procese

Această cifră pare să fi fost constantă și în anul următor, precum și în primele 5 luni ale anului 2013, aproximativ 40 000 de copii români au călătorit în străinătate și, din nou, aproximativ unui procent 4% (1.578) nu li s-a permis ieșirea din țară pentru aceleași motive.³⁶

Comunicate de presă ale IGPR din 2007³⁷ și 2008³⁸ oferă o perspectivă mai mare cu privire la modalitatea de călătorie a copiilor români. De exemplu, în 2007, din cei **13.000** de copii cărora nu li s-a permis să iasă din țară în primele 9 luni, aproape 60% nu aveau o declarație pe propria răspundere, și în aproape 20% din cazuri adultul care îi însoțea nu deținea o copie după cazierul său judiciar. În 2008, cifrele s-au schimbat ușor: din cei **2571** de copii români care au fost întorși la graniță în primele 4 luni, puțin peste 50% nu aveau o declarație pe propria răspundere și din nou aproape 20% dintre adulți nu dețineau o copie după cazier.

În ambii ani, dintre copiii cărora nu li s-a permis să iasă din țară, aproape jumătate din aceste cazuri au avut loc la punctele de trecere a graniței cu Ungaria și aproximativ 12% a avut loc la punctele de control din aeroport.

Aceste cifre indică în mod clar faptul că unele dintre cele mai des întâlnite motive pentru care copiii nu au voie să părăsească țara este pentru că le lipsește declarația pe propria răspundere. Următorul motiv cel mai comun este faptul că adultul care îi însoțește nu deține o copie după cazier. De asemenea, aceste lucruri indică faptul că această situație poate fi rezultatul unei lipse generale de conștientizare cu privire la cerințele legale pentru ieșirea din țară cu un copil român.

³⁶ Ibid

³⁷ Comunicat de presă oficial emis de IGPR la 09.10.2007, disponibil pe: http://www.politiadefrontiera.ro/comunicat.php?id_com=184 (ultima vizită pe 8 mai 2014)

³⁸ Comunicat de presă oficial emis de IGPR la 04.06.2008, disponibil pe: http://www.politiadefrontiera.ro/comunicat.php?id_com=219 (ultima vizită pe 8 mai 2014)

La biroul notarial

Declarația...

Percepția asupra
declarației pe propria
răspundere
Declarații pe propria
răspundere în procese

Din interviurile cu poliția de frontieră, se pare că, în practică, de multe ori sunt nevoiți să nu le permită ieșirea din țară copiilor români care, de fapt, locuiesc în străinătate și care au venit în România doar pentru a-și vizita bunicii și nu au la cunoștință cerințele cu privire la declarația pe propria răspundere, deoarece aceasta nu li s-a cerut la intrarea în țară. De asemenea, poliția de frontieră a indicat că de multe ori a trebuit să le interzică copiilor însoțiți de bunicii lor să părăsească țara, deoarece bunica nu avea cazierul asupra ei, și aceștia trebuie să le interzică ieșirea din țară, chiar dacă, tehnic vorbind, poliția de frontieră are capacitatea de a verifica cazierul persoanelor care călătoresc în străinătate, dar nu au un mandat legal de a face acest lucru pentru astfel de scopuri. O altă situație practică ciudată este atunci când ambii părinți vin la graniță, dar doar unul iese din țară, iar celălalt este acolo doar pentru a informa poliția de frontieră că își dă consimțământul pentru copil să călătorească în străinătate. Chiar și în această situație poliția de frontieră trebuie să interzică ieșirea din țară și să ceară o declarație pe proprie răspundere emisă de un notar public.

Toate aceste anomalii practice reflectă o serie de probleme create de actualul sistem și o aplicare mult prea strictă a acestui sistem. În practică se pare că există o mulțime de situații absurde cu care poliția de frontieră are de a face datorită lipsei unei legislații coerente.

Când copilul trece de control

În cazul în care copilul și adultul însoțitor au toate documentele necesare, poliția de frontieră le va permite ieșirea din țară. De asemenea, li se va permite ieșirea în cazuri excepționale, atunci când:

- Copilul are nevoie să iasă din țară, în scopul de a primi tratament medical care nu este disponibil în România. I se poate permite ieșirea din țară chiar și fără o declarație pe propria răspundere, dar adultul însoțitor trebuie să facă dovada că copilul este luat în străinătate pentru un

La biroul notarial

Declarația...

Percepția asupra declarației pe propria răspundere
Declarații pe propria răspundere în procese

astfel de tratament (art. 30 (3) a)

- Copilul participă la cursuri sau competiții oficiale-
în acest caz, este suficient consimțământul doar unuia
dintre părinți, dar trebuie aduse dovezi că copilul partici-
pă la cursurile sau competiția în cauză (art. 30 (3) b)

Managementul datelor

La permiterea ieșirii din țară, polițiștii de frontieră **vor face și vor păstra o copie** a tuturor documentelor justificative, inclusiv după declarația pe propria răspundere și cazier.³⁹ Aceste documente sunt arhivate timp de 5 ani.

Aceștia păstrează copii ale declarației pe pro-
pria răspundere și ale documentelor relevante, dar
nu le interpretează, ci doar le păstrează ca posi-
bile dovezi pentru orice dispute posibile cu privi-
re la modalitatea în care cineva a trecut granița.⁴⁰
De asemenea, poliția de frontieră nu ține evidența copiilor
care părăsesc țara. Când România a intrat în Uniunea Eu-
ropeană, a aplicat Regulamentul (CE) nr. 562/2006 al Par-
lamentului European și al Consiliului, și a încetat să mai
păstreze datele privind libera circulație a cetățenilor UE,
inclusiv a cetățenilor români. Potrivit oficialilor de fron-
tieră, din cauza acestui regulament, nu există în prezent
un sistem centralizat de date privind circulația copiilor ro-
mâni în străinătate, și odată ce copilul părăsește țara nu
există nicio instituție de stat capabilă de a urmări traseul
acestuia.

După ce copilul părăsește țara nimeni nu urmărește cu
adevărat locația sa și nu verifică declarația pe propria
răspundere, nici măcar la re-intrarea în țară. De aseme-
nea, în timp ce se află în străinătate, declarația pe propria

³⁹ Regulamentul din 26 ianuarie 2006 de punere în aplicare, în ceea ce privește Legea nr. 248/2005 privind statutul liberei circulații a cetățeni-
lor români în străinătate, la art. 25

⁴⁰ Potrivit unui răspuns oficial din partea Ofițerului de Poliție de Fron-
tieră Centrală, de la Autoritatea pentru Protecția Copilului din Arad, din
15aprilie 2014

La biroul notarial

Declarația...

Percepția asupra
declarației pe propria
răspundere

Declarații pe propria
răspundere în procese

răspundere nu are o relevanță prea mare pentru copil. Acesta nu este obligat să o arate, deoarece este menită doar pentru Poliția de Frontieră din România. Cu excepția cazului în care copilul se înregistrează în țara de destinație la ambasada română sau la autoritățile publice locale, nu există nicio instituție care să îi supravegheze șederea și care să verifice că acesta se află sub supravegherea adultului indicat în declarația pe propria răspundere. În Marea Britanie, un copil victimă a traficului de persoane ar fi, de obicei, înregistrat numai în cazul în care este traficat pentru așa-numita fraudă beneficiu – atunci când traficanții doresc să obțină beneficii sociale în numele copilului.

Nimeni nu verifică nici măcar dacă copilul s-a întors în țară la data menționată în declarația pe propria răspundere. La întoarcerea în țară, la controlul de frontieră copilul nici măcar nu este obligat să prezinte o declarație pe propria răspundere. Acesta se poate prezenta chiar și fără un document de Identitate și poliția de frontieră va trebui să-l lase să intre în țară, dar va trebui să stabilească prin alte mijloace dacă respectiva persoană este sau nu română.⁴¹

Există limitări serioase în sistemul declarațiilor pe propria răspundere. Nu există niciun mijloc practic pentru a urmări dacă copilul ajunge în țara de destinație cu adultul care îi însoțește, sau dacă se întoarce în România așa cum este prevăzut și precizat în declarația pe propria răspundere.

La biroul notarial

Declarația...

Percepția asupra
declarației pe propria
răspundere
Declarații pe propria
răspundere în procese

⁴¹ Legea nr. 248/2005 privind statutul liberei circulații a cetățenilor români în străinătate, la art. 29

Percepția asupra Declarației pe propria răspundere

Ofițeri străini

În timpul unui focus grup cu ofițerii pentru protecția copilului din Marea Britanie și reprezentanți ai ONG-urilor, participanții au declarat că rareori au dat peste o declarație pe propria răspundere în cazul copiilor români care sunt victime ale traficului de persoane. Aceștia au putut menționa doar un caz în care a existat o declarație pe propria răspundere. În respectivul caz, o fată din România fusese forțată să se prostitueze. A plecat din țară cu mătușa ei, care a furnizat o declarație pe propria răspundere scrisă în limba română, prin care se declara că copilul putea părăsi țara cu mătușa sa. Cu toate acestea, autorităților din Marea Britanie nu le-a fost clar domeniul de aplicare al declarației pe propria răspundere și a luat-o drept furnizare de dovezi pentru aranjamente de custodie a copilului.

Notari Publici

După cum s-a dedus din interviurile cu notarii publici, aceștia consideră declarația pe propria răspundere drept un mijloc de a ajuta minorul și asigura libera circulație a acestuia; în aceste situații, aceștia consideră că oferă un serviciu, mai degrabă decât să aplice legea sau să prevină vreo infracțiune. Conexiunea cu prevenirea traficului de copii nu este primul lucru la care aceștia se gândesc.

Ofițeri de frontieră

Ofițerii de frontieră recunosc importanța declarației pe proprie răspundere și o consideră un instrument important în prevenirea traficului de copii. Declarația pe proprie răspundere oferă, de asemenea, o garanție că copilul călătorește în străinătate cu acordul părinților. De asemenea, aceștia au declarat că păstrarea unei copii după declarația

Declarația...

Percepție asupra...

Declarații pe propria răspundere în procese

Analiza declarațiilor pe propria răspundere

pe propria răspundere este utilă pentru ei, deoarece, în caz de dispute cu privire la circumstanțele în care copilul a părăsit țara, aceștia pot dovedi că au avut consimțământul părintelui și că poliția de frontieră a urmat procedura.

Declarații pe propria răspundere în procese

În domeniul de aplicare al acestui studiu ne-am uitat la cazurile condamnate pentru trafic de ființe umane în județele Arad, Dolj, Ialomița și din București (Ilfov) din 2011 până în 2013. Acest lucru a fost realizat prin cerere FOI trimisă la tribunalul care are competență pe cazuri de trafic de ființe umane în fiecare județ. Toate tribunalele au răspuns solicitării, dar nu toate au furnizat informații complete.

Răspunsul cel mai complet a fost primit de la Tribunalul Dolj, care a înregistrat 7 cazuri condamnate de trafic de copii între 2011-2013, dintre care 3 au fost legate de traficul extern. În aceste cazuri, două victime au avut o declarație pe propria răspundere valabilă de la părinții lor, în timp ce al treilea a avut documente false, la ieșirea din țară.⁴²

Aceste cazuri indică faptul că sistemul declarațiilor pe propria răspundere nu oferă suficiente garanții. O lacună semnificativă identificată este că traficanții fie ar putea obține o declarație pe proprie răspundere valabilă din partea familiei victimei, sau pot falsifica documentele și trece nestingheriți frontiera.

Tribunalul Arad a înregistrat 8 cazuri condamnate de trafic de copii între 2011-2013, dintre care 3 au fost legate de traficul extern, și în toate cele 3 cazuri copiii au părăsit țara cu unul dintre traficanții și nu au avut declarație pe propria răspundere.⁴³ Acest lucru poate sugera că verificarea la frontiera a fost

⁴² Potrivit unui răspuns oficial din partea Tribunalului Dolj din 10 aprilie 2014

⁴³ Potrivit unui răspuns oficial din partea Tribunalului Arad din 24 martie 2014, și răspunsurile următoare din 5 mai 2014.

Percepție asupra...

Declarații...

Analiza declarațiilor pe propria răspundere

Limitările declarației pe propria răspundere

deficitară în aceste cazuri.

Tribunalul Ialomița a înregistrat 16 cazuri condamnate de trafic de copii între 2011-2013, dintre care 2 au fost legate de traficul extern. Într-unul din aceste cazuri, copilul a plecat din țară împreună cu mama acestuia, care nu era traficantul - din dosar nu a fost clar dacă aceasta a avut sau nu o declarație pe propria răspundere.⁴⁴

Tribunalul București a înregistrat 20 de cazuri condamnate de trafic de persoane (inclusiv trafic de ființe umane și trafic de copii) între 2011-2013.⁴⁵

În scopul de a obține o perspectivă mai mare, echipa de cercetare a efectuat o cercetare de caz în arhivele Tribunalului București și s-a uitat la 18 cazuri de trafic, dintre care doar 4 au fost legate de traficul internațional de copii. Într-unul dintre cazuri victimele au fost o familie întregă din Țăndărei, care a fost traficată în străinătate în scopuri de cerșit și pentru care nu a fost nevoie de o declarație pe proprie răspundere deoarece cei doi părinți călătoreau cu copiii.

Într-un alt caz, mai mulți adulți și trei copii au fost traficați în Spania în scopul cerșetoriei. Doi dintre copii au fost traficați cu familiile lor și o minoră a fost traficată împreună cu prietenul ei. Toate victimele au fost transportate în Spania cu autobuze special angajate în acest scop, toate trecând prin același punct de trecere a frontierei, Vârșad. Din informațiile furnizate în dosar, a treia minoră, în vârstă de 15 ani, a trecut granița cu pașaportul. Trecerea inițială a frontierei a avut loc în anul 2002, înainte de a fi introdusă cerința cu privire la declarația pe propria răspundere.

În celelalte două cazuri victimele au fost fete care au fost traficate în străinătate în scopuri de exploatare sexuală.

⁴⁴ Potrivit unui răspuns oficial din partea Tribunalului Ialomița din 25 martie 2014, și răspunsul următor din 27 martie 2014

⁴⁵ Potrivit unui răspuns oficial din partea Tribunalului București din 2 aprilie 2014

Percepție asupra...

Declarații...

Analiza declarațiilor pe propria răspundere

Limitările declarației pe propria răspundere

Destul de interesant, în ambele cazuri au plecat din țară prin același punct de trecere, Turnu. Într-unul din cazuri fetele au fost traficate în 2003, atunci când nu era nevoie de o declarație pe propria răspundere. În celălalt caz traficanții au reușit să treacă granița fără o declarație pe propria răspundere, cu toate că era necesară. Acest caz este descris mai jos.

Exemplu de studiu de caz:

Unei fete în vârstă de 17 ani care a fugit de la un orfelinat i s-a promis un loc de muncă drept chelneriță în Germania de către un străin. Străinul făcea parte dintr-o rețea de trafic și a aranjat ca victima să fie transportată în Germania cu mașina în timp ce el a spus că va pleca cu avionul. El a reușit să pună mâna pe documentul ei de Identitate furându-l din casa mamei sale, dar nu a obținut o declarație pe propria răspundere. Traficanții au încercat inițial să treacă granița în Nădlac, dar li s-a interzis ieșirea deoarece nu aveau o declarație pe propria răspundere. Din dosar a fost clar că polițiștii de frontieră de la Nădlac au sfătuit traficanții să încerce să treacă granița la Turnu. Aceștia asta au făcut și au reușit să părăsească țara cu un copil fără declarație pe propria răspundere. Din dosar se pare, de asemenea, că au mituit ofițerii de frontieră din Ungaria pentru a trece granița. Victima a fost în cele din urmă forțată să se prostitueze în Germania și a reușit să scape abia după un an. Nu se cunoaște dacă a fost demarată vreo acțiune împotriva ofițerilor de poliție de frontieră care au facilitat procesul de traficare.

Ceea ce aceste cazuri dovedesc este că există o serie de modalități prin care sistemul declarației pe propria răspundere poate fi ocolit. O modalitate este prin falsificarea de documente, sau chiar prin a induce în eroare familia pentru obținerea documentelor necesare, inclusiv declarația pe propria răspundere. De asemenea, se pare că uneori traficanții reușesc să treacă frontierele fără documentația corespunzătoare. Acest lucru ridică problema corupției și intersecționalității diverselor forme de activi-

Percepție asupra...

Declarații...

Analiza declarațiilor pe propria răspundere
Limitările declarației pe propria răspundere

tăți infracționale care de cele mai multe ori intră în joc în cazuri de trafic de ființe umane. Acest lucru trebuie luat în considerare atunci când se analizează orice politici anti-trafic.

Analiza declarațiilor pe propria răspundere

Ca parte a studiului, echipa de cercetare a analizat mai multe sute de declarații pe propria răspundere. Copiile au fost din 2010, 2011 și 2012 și toate au fost colectate de la Aeroportul Internațional Otopeni. Acest lucru a fost un demers de explorare, cu scopul de a:

- Obține o idee a diversității de formate ale declarațiilor pe propria răspundere emise. Cu toate că există indicații pentru elementele care trebuie să fie prezente în declarația pe propria răspundere, notarii au o oarecare libertate de a adăuga alte elemente, precum și de a modifica forma declarației pe propria răspundere. Ne-a interesat dacă notarii (sau tutorii legali) au inclus elemente care ar fi utile în protejarea și urmărirea minorului în timp ce călătoresc, cum ar fi mai multe detalii cu privire la persoana care va însoți minorul, relația acestuia cu minorul, țările în care minorii călătoresc, adresa din țara de destinație, persoana care însoțește minorul la întoarcere.
- Obține o idee cu privire la diversitatea minorilor neînsoțiți care călătoresc în străinătate, precum și situațiile acestora.

Cu scopul de a face acest lucru, echipa de cercetare a colaborat cu Poliția de Frontieră Română, Punctul de Trecere al Aeroportului Otopeni (Aeroportul Henri Coandă). Angajații poliției de frontieră au fotocopiat și anonimizat 596 de declarații pe propria răspundere, primele 100 de declarații pe propria răspundere în fiecare volum de arhivă, selectate din trei ani (2010, 2011, 2012) pentru a acoperi atât perioada de vacanță cât și în afara vacanței. Selecția nu a fost aleatoare, din cauza limitărilor sistemului de arhivare folosit de Poliția de Frontieră.

Declarații...

Analiza declarațiilor

Limitările declarației pe propria răspundere
Consecințe negative posibile

Deși legea pare foarte clară cu privire la modul în care o declarație pe propria răspundere trebuie să fie formulată și ce conține aceasta, în practică se pare că formatul și conținutul unei declarații pe propria răspundere variază foarte mult.

Analiza cantitativă arată că cele mai multe dintre declarațiile pe propria răspundere nu conțin toate informațiile necesare prin lege, dar au fost, totuși, acceptate ca fiind valabile la trecerea frontierei. Acest lucru a fost confirmat, de asemenea, în interviurile cu poliția de frontieră care a spus că, chiar dacă unele dintre elementele dintr-o declarație pe propria răspundere lipsesc, vor permite trecerea frontierei dacă declarația pe proprie răspundere indică în mod clar acordul părinților cu privire la călătoria internațională a copilului, care este elementul esențial al acest document. Totuși, aceasta diferă de la agent la agent și unii pot insista ca toate elementele să fie prezente în declarația pe propria răspundere.

Această practică ridică întrebarea de ce există toate elementele înscrise în lege, dacă în practică se pare că unele dintre acestea ar putea lipsi din declarația pe propria răspundere iar documentul să fie oricum acceptat la trecerea frontierei. Acest lucru necesită o analiză critică a tuturor elementelor din declarația pe proprie răspundere, care ar viza care dintre aceste elemente ar fi importante în combaterea și prevenirea traficului de persoane, care dintre acestea ar fi utile și ar putea fi utilizate, de către cine și cum. În acest sens, există o mai mare nevoie de o mai bună comunicare între legiuitori și cei care folosesc de fapt declarația pe propria răspundere în practică (de exemplu, poliția de frontieră).

De asemenea, nu există nicio formă unitară pentru o declarație pe propria răspundere. Fiecare notar formulează declarația pe propria răspundere după cum consideră potrivit, urmând cerințele legale și indicațiile pe care le primește, dar, pe lângă conținut, și formatul, de asemenea, variază foarte mult. Acest lucru ar putea lăsa loc de

Declarații...

Analiza declarațiilor

Limitările declarației pe propria răspundere

Consecințe negative posibile

manevre de falsificare.

Un alt aspect este că nu există nicio dată de expirare pe declarația pe proprie răspundere și aceasta ar putea fi utilizată de mai multe ori pentru a trece granița, lucru ce privează un pic declarația pe proprie răspundere de caracterul său coercitiv (cu atât mai mult atunci când aceasta poate fi utilizată de mai multe ori și la multiple puncte de trecere).

Aceste aspecte relevă o serie de puncte slabe ale declarației pe propria răspundere în sine și arată că nu există nicio înțelegere uniformă cu privire la felul în care acest document ar trebui să arate și ce ar trebui să conțină, în ciuda faptului că legea pare clară în acest sens. Aceste neconcordanțe sugerează că acest instrument nu este de fapt perceput ca fiind un instrument esențial în prevenirea traficului de ființe umane și este în principal văzut drept o formalitate și ca instrument pentru a preveni răpirea internațională de copii de către unul dintre părinți.

Cerințele referitoare la formularea declarațiilor pe propria răspundere și conținutul acestora generează incertitudine, și practica cu privire la modul în care sunt emise și utilizate la punctul de trecere a frontierei este incompatibilă. Acest lucru ar putea fi un indiciu cu privire la nevoia de a evalua conținutul și formularea declarațiilor pe propria răspundere și mai multă instruire și activități de sensibilizare pentru cei care le utilizează.

Declarații...

Analiza declarațiilor

Limitările declarației pe propria răspundere
Consecințe negative posibile

Limitările declarației pe propria răspundere

Există o serie de limitări ale declarației pe propria răspundere, care au reieșit din acest studiu. Aceste limitări sunt cele care afectează capacitatea acestuia de a atinge întregul său potențial ca instrument în combaterea și prevenirea traficului de ființe umane.

O limitare este în ceea ce privește **conținutul** acesteia. Declarația pe propria răspundere nu conține informații cu privire la data la care copilul va reveni în țară. De asemenea, nu are o fotografie a copilului, care ar putea ajuta la identificarea acestuia. Mai mult decât atât, declarația pe propria răspundere este doar în limba română, ceea ce îl face un instrument mai puțin util în țările de destinație. Ar fi mai utilă o declarație pe propria răspundere în formă bilingvă, în care întrebările să fie scrise în limba română și engleză.

O altă limitare se referă la modul în care este **eliberată**. Momentul în care este emisă o declarație pe propria răspundere ar putea fi un moment critic, când ar putea preveni cazurile de trafic de copii. Cu toate acestea, notarii publici care emit această declarație pe propria răspundere nu au nicio pregătire în acest sens, și niciun mandat de a interveni în această etapă. Aceștia doar discută cu părinții copilului și solicită acordul acestora pentru ca, copilul să părăsească țara. Din punct de vedere legal, aceștia nu au obligația de a vedea copilul sau adultul care îl însoțește.

De asemenea, una dintre principalele limitări ale declarației pe propria răspundere este modul în care aceasta este **utilizată**. Aceasta este, în principiu, verificată doar la frontieră la ieșirea din țară, dar ulterior nu este utilizată atunci când se ajunge într-o țară străină sau chiar și la întoarcerea în România. Informațiile din declarația pe propria răspundere, în special informațiile cu privire la locul unde merge copilul și cu cine, ar putea fi utile, de

Analiza declarațiilor

Limitările declarației

Consecințe negative
posibile

Recomandări

exemplu, la identificarea copiilor neînsoțiți în străinătate sau atunci când se încearcă găsirea unui copil. Cu toate acestea, astfel cum a reieșit din corespondența cu actorii implicați, aceste informații nu sunt colectate, interpretate și nimeni nu verifică dacă copilul a ajuns, de fapt, la locul de destinație declarat sau dacă el/ea s-a întors la timp. De asemenea, aceste informații nu sunt centralizate, nu sunt înregistrate în nicio bază de date electronică care ar putea face să fie urmărite cu ușurință, ci sunt doar păstrate în arhivele poliției de frontieră și ale notarilor publici.

Se pare că întregul sistem al declarațiilor pe propria răspundere se bazează prea mult pe notarii publici ca fiind unul dintre principalele controale care ar putea detecta cazurile de trafic. Cealaltă verificare pusă în aplicare este la punctul de trecere a frontierei, dar poliția de frontieră are mai degrabă un rol formal, având obligația de a verifica dacă toate formalitățile sunt la locul lor și de a refuza ieșirea din țară a copiilor chiar și atunci când călătoria este demonstrată, prin toate mijloacele, a fi cu un scop legitim. De asemenea, personalul de la protecția copilului nu este inclus în acest sistem.

Mai mult decât atât, din discuțiile cu poliția de frontieră a reieșit că declarația pe propria răspundere ar putea deveni curând învechită, pentru că atunci când se va intra în spațiul Schengen, nu vor mai exista controale la frontieră și, prin urmare, nimeni nu le va mai verifica.

Consecințe negative posibile

Un aspect care a reieșit este că declarația pe propria răspundere impune unele **limitări privind libera circulație**. Acest studiu a arătat ca, de exemplu, în 2012, din cei 137500 de copii români care au călătorit în străinătate, aproximativ 4% au fost întorși la graniță. Pentru acest procent de 4% declarația pe propria răspundere a acționat ca o limitare a libertății de mișcare, și astfel cum a reieșit din interviurile cu poliția de frontieră, de multe ori aceștia trebuie să oprească ceea ce părea a fi o călătorie legitimă de

Limitările declarației

Consecințe negative

Recomandări

Riscurile și vulnerabilitățile copiilor

vacanță din cauza lipsei acestei cerințe administrative. De asemenea, din interviul cu poliția de frontieră a reieșit că este problematic în mod special în situația copiilor români care trăiesc în străinătate, pentru că ei pot intra în țară pentru a-și vizita membrii familiei, fără a fi nevoie de o declarație pe propria răspundere, dar atunci când încearcă să se întoarcă sunt opriți la graniță, pentru că la ieșirea din România este nevoie să prezinte această declarație.

Cu toate acestea, din interviurile efectuate se pare că acest inconvenient este justificat de necesitatea de a preveni traficul de ființe umane. Dacă ne uităm la cifre, în 2012 au fost identificați aproximativ 48 de copii⁴⁶ ca fiind victime ale traficului extern. Ceea ce înseamnă că, în 2012, dintre copiii români care au călătorit în străinătate, 0,3% au fost identificați ca victime ale traficului de ființe umane. Este imposibil de estimat cât dintre acești copii, posibile victime au fost în procentul de 4% care au fost întoarse la graniță, câte dintre acestea au avut toate documentele în ordine, dar care au fost, totuși, traficate, sau câte altele ar fi putut fi traficate dacă nu ar fi existat această cerință cu privire la declarația pe propria răspundere. Ceea ce este sigur este faptul că un număr mare de călători legali (care nu sunt nici traficați, nici traficanți) s-au întors acasă, deoarece nu au avut documentele corespunzătoare.

Un alt mod în care declarația pe propria răspundere ar putea îngreuna libertatea de circulație este datorită **costurilor**. Pentru a obține o declarație pe propria răspundere costă cel puțin 20 RON - două exemplare.⁴⁷

Cu toate acestea, un sondaj on-line al prețurilor pentru a obține o declarație pe propria răspundere la diferiți notari

⁴⁶ Potrivit datelor oficiale ale ANITP în 2012, un număr de 370 de copii au fost identificați ca victime ale traficului de ființe umane și raportul traficului internațional de fost de 13%, ceea ce duce la un număr de 48 de copii victime externe traficului- statistici disponibile la <http://anitp.mai.gov.ro/ro/docs/studii/Rap%20anual%202012%20final.pdf> (ultima vizită pe 11 mai 2014)

⁴⁷ Potrivit normelor privind prețurile pentru activitatea notarilor publici, din 2011, la punctul 19 Anexa 1

Limitările declarației

Consecințe negative

Recomandări

Riscurile și vulnerabilitățile copiilor

publici ar arăta că majoritatea notarilor publici percep undeva între 30-50 de lei pentru acest serviciu. Având în vedere că într-un anumit an ar fi emise aproximativ 231300⁴⁸ de declarații pe propria răspundere, s-ar putea estima că în fiecare an se cheltuie între 4.6 și 11.5 milioane de lei pe declarații pe propria răspundere - ceea ce înseamnă aproximativ undeva între 1 – 2.5 milioane de euro. Aceste costuri ar putea reprezenta un impediment semnificativ asupra dreptului la libera circulație a copiilor români și a familiilor lor.

Un alt aspect care trebuie luat în considerare este faptul că declarația pe propria răspundere poate crea un **sentiment fals de legitimitate**. Acest studiu a colectat cazuri în care traficanții au aranjat să obțină declarații pe propria răspundere autentice emise de notari autentici care nu au solicitat să vadă „adultul care însoțește”, și nici copilul. Tot ce a fost necesar a fost ca părinții să fie convingși că era în interesul lor să apară în fața notarului și să plătească 50 de lei, echivalentul a 11 de euro. Declarațiile pe propria răspundere au fost prezentate la frontieră și nimeni nu a pus nicio întrebare. Procesul în acest caz este înrudit cu traficul de copii, în sensul că are ca rezultat traficul de copii, folosind proceduri oficiale. Aspectul formalității aduce beneficii traficantului, celorlalți actori ai lanțului de trafic care beneficiază de acest proces. De asemenea, consolidează asigurarea oficialilor de stat că trecerea este legală și nu le lasă niciun indiciu pe care l-ar fi putut observa în cazul în care trecerea nu ar fi fost legalizată. De asemenea, declarația pe propria răspundere poate fi interpretată greșit ca furnizând dovezi cu privire la aranjamente pentru custodie în țările de destinație. Acest lucru a fost observat în focus grup-ul organizat în Marea Britanie, unde oficialii britanici au ridicat această problemă și au subliniat că acest document ar putea fi înșelător.

Sistemul actual creează **incertitudine**. Analiza cantitativă

⁴⁸ Această cifră a fost obținută prin împărțirea numărului total de declarații pe propria răspundere emise între 01/01/2010- 30/06/2011 (într-un an și jumătate) 346951 la 3 și apoi înmulțindu-l cu 2.

Limitările declarației

Consecințe negative

Recomandări

Riscurile și vulnerabilitățile copiilor

a arătat că, în practică, există o mulțime de incertitudini cu privire la modul în care declarația pe propria răspundere ar trebui să arate și ce ar trebui să conțină, așa cum se observă din lipsa de uniformitate dintre declarațiile pe propria răspundere analizate. Acest lucru creează un potențial pentru fraudă, precum și abuz. În practică, se pare că cele mai multe declarații pe propria răspundere nu conțin toate datele juridice necesare, dar acestea sunt considerate în continuare valabile, această discrepanță între lege și practică ar putea afecta credibilitatea legilor și relevanța pentru situații de viață reale.

Recomandări

Studiul arată că unul dintre obiectivele declarate ale acestei proceduri (contra traficului de ființe umane) nu a fost îndeplinit în timpul perioadei de raportare. Trebuie pus în aplicare un sistem mai bun, dacă dorim să reducem semnificativ numărul minorilor care sunt traficați în fiecare an.

În primul rând, rolul notarilor publici trebuie să fie reconsiderat sau extins - în prezent aceștia nu au mandat clar sau o formare în ceea ce privește protecția copilului și capacitatea lor de a preveni traficul de ființe umane este limitată. De asemenea, la eliberarea declarației pe propria răspundere aceștia nu au contact cu copilul sau cu adultul care îi însoțește, ceea ce le limitează capacitatea de a detecta eventuale cazuri de trafic, în cazul în care doresc să facă acest lucru. Ca o alternativă la rolul pe care notarii publici îl au în prezent, ar putea fi mai bine să se plaseze sarcina de prevenire pe profesioniști instruiți în ceea ce privește protecția copilului la nivel de județ.

O opțiune ar putea fi ca restricțiile de a călători cu o declarație pe propria răspundere să fie eliminate pentru toți călătorii, în schimbul înregistrării on-line înainte de a călători (tip de procedură „înregistrare on-line”). Un exemplu în acest sens ar putea fi sistemul ESTA pus în aplicare de către Statele Unite pentru intrarea pe te-

Consecințe negative

Recomandări

Riscurile și vulnerabilitățile copiilor
Impactul traficului de copii asupra victimelor

ritoriul acestora pentru cei care nu au nevoie de viză.⁴⁹ Noul sistem ar trebui să asigure posibilitatea de înregistrare la DGASPC sau la serviciile sociale locale (SPAS) pentru călătorii care nu au acces la internet.

În al doilea rând, declarația pe propria răspundere pe suport de hârtie aduce limitări suplimentare care trebuie să fie abordate cu atenție. Declarația pe propria răspundere este în prezent utilizată numai la ieșirea din țară și informațiile din declarația pe propria răspundere nu sunt ușor accesibile pentru că: (a) acestea sunt doar în limba română, (b) nu sunt stocate pe suport electronic - hârtia este stocată numai în arhivele poliției de frontieră și în cazul în care nu se află la copil în țările de tranzit de destinație este greu a fi recuperată (c) nu are o fotografie a copilului, care ar ajuta la identificarea acestuia. Ar fi mai bine dacă părinții și-ar înregistra numele lor și numele copilului pe un website central și să prezinte o copie pe suport de hârtie atunci când călătoresc.

În plus, orice măsură anti-trafic trebuie să ia în considerare libera circulație sporită în cadrul UE și trebuie să aibă o componentă UE, pentru că posibilitatea oficialilor români de a combate traficul de copii din alte țări ale UE este limitată. În acest sens, este important ca agenții anti-trafic din România și oficialii pentru protecția copilului să lucreze împreună și să aibă un cadru instituțional funcțional în acest sens.

Ca urmare a studiului privind declarația pe propria răspundere, se propune aplicarea unui sistem digital pentru ca diferite părți implicate să aibă acces la informații cu privire la declarația pe propria răspundere, cu accent pe:

(i) Datele cu caracter personal referitoare la „adulții care însoțesc” (o terță persoană, nu tatăl sau mama) să fie digitalizate, stocate în condiții de siguranță pentru referințe viitoare și verificate încrucișat împreună cu dosarele

⁴⁹ Mai multe informații despre acest sistem sunt disponibile la: <https://esta.cbp.dhs.gov/esta/> (ultima vizită pe 24 noiembrie 2014)

Consecințe negative

Recomandări

Riscurile și vulnerabilitățile copiilor
Impactul traficului de copii asupra victimelor

poliției din județele predispuse la trafic

(ii) Copiii care nu s-au întors la data menționată să fie semnalați la Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție

(iii) Cazurile în care unui copil, suspectat a fi victima a traficului, îi este interzis să iasă din țară să fie centralizate (transmise în mod electronic de la trecerea frontierei la ANITP)

Consecințe negative

Recomandări

Riscurile și vulnerabilitățile copiilor
Impactul traficului de copii asupra victimelor

Riscurile și vulnerabilitățile copiilor

Recomandări

Riscurile și ...

Impactul traficului
de copii asupra
victimelor
Drepturile copiilor

© Tdh-F. Struzik

Copiii sunt vulnerabili la cerințele și așteptările celor care au autoritate asupra lor. Ei nu sunt capabili să se apere și nu sunt conștienți de legile care îi protejează, prin urmare nu au posibilitatea de a negocia un tratament echitabil pentru ei înșiși.

De ce se face trafic de copii?

Există mai multe motive pentru traficul de copii. Principalul stimulent pentru traficanți sunt banii, primiți ca urmare a exploatării copiilor.

În raportul său privind progresele înregistrate de România cu privire inițiativele anti-trafic, Comisia Europeană menționează că copiii români sunt traficați în principal în rețelele de cerșetorie și furturi mărunte și a indicat că copiii români din comunitățile de romi par să cadă victime ale acestor cercuri de exploatare în mod disproporționat.

Există, de asemenea, o serie de factori de risc care lucrează împotriva dreptului copiilor la libertate, cum ar fi:

- **Riscurile socio-economice:** sărăcia și sărăcia extremă, puține oportunități de a câștiga un trai decent - șomaj, muncă necalificată prost plătită; cererea de forță de muncă ieftină pentru Occident; un nivel ridicat de migrație ciclică (muncă sezonieră); lipsa de oportunități pentru fete și copii din grupurile minoritare; lipsa unui sistem eficient de protecție a copilului;
- **Riscuri bazate pe comunitate:** lipsa de resurse materiale, umane, instituționale și educaționale (profesioniști insuficienți sau neinstruiți pe această temă); lipsa infrastructurii; norme culturale în anumite comunități în care se așteaptă ca minorii să crească mai devreme (căsătorie timpurie, munca copiilor, etc.); Impactul mediului în ceea ce privește relațiile sexuale, ce determină o atitudine negativă și distorsionată; lipsa de servicii locale adecvate și coerente, precum și lipsa de coordonare adecvată la nivel național; lipsa de informații cu privire la migrație.
- **Riscuri familiale:** nivel socio-educativ scăzut (inclusiv analfabetism); lipsa actelor de identitate; structura familiei- familie cu un singur părinte, familie dezorganizată; părinții care lucrează în străinătate (migrație); lipsa de implicare a părinților în viața copiilor;
- **Riscuri individuale:** nivel scăzut de educație, absenteismul școlar, abandonul școlar; lipsa abilității de auto-protecție și autodeterminare; dorința de autonomie personală și independență financiară; dorința de a depăși condiția (sărăcie, marginalizare); dorința de a scăpa de un mediu abuziv; lipsa de perspectivă (planuri de viitor, strategii de viață).

Copiii care sunt cei mai susceptibili să cadă victime ale traficului de ființe umane sunt cei care se află în situații dificile, cum ar fi:

- Copiii care iau droguri sau consumă alcool;
- Copiii cu statut de refugiat politic;
- Copiii care aparțin grupurilor minoritare;

Recomandări

Riscurile și...

Impactul traficului de copii asupra victimelor
Drepturile copiilor

- Copiii care sunt dezavantajați de normele culturale (de exemplu căsătoria timpurie);
- Copiii implicați în infracțiuni de furt și cerșit;
- Copiii care deja se vând pentru sex în cadrul propriilor comunități;
- Copiii deja implicați în traficul de ființe umane;
- Copiii instituționalizați.

Unii copii sunt constrânși, dar cei mai mulți sunt prinși într-un mod subversiv. De exemplu, copiilor li se poate promite educație sau o muncă „respectabilă”, în restaurante sau ca servitori, sau părinții pot fi convinși că copiii lor vor avea o viață mai bună în altă parte.

Impactul traficului de copii asupra victimelor

Un copil implicat în trafic sau exploatare este o victimă. Acesta nu este responsabil pentru ceea ce s-a întâmplat.

Impactul abuzului, traficului și exploatării asupra copiilor este foarte puternic și îi poate afecta pe diferite nivele:

Psihologic, care include:

- Sentimente de rușine, vinovăție și pierderea stimei de sine
- Un sentiment de trădare și lipsă de încredere
- Coșmaruri, insomnie, pierderea speranței și depresie
- Abuz de droguri.

Fizic:

- Violență fizică, inclusiv bătăi și violuri din partea proxeneților, traficanților și/sau clienților
- Contractarea de boli cu transmitere sexuală, copiii au o libertate limitată în negocierea unui act sexual, în plus față de lipsa de acces la educație cu privire la sex în condiții de siguranță și a bolilor cu transmitere sexuală, inclusiv HIV/SIDA.

Riscurile și ...

Impactul traficului...

Drepturile copiilor

Traficul de copii - Ce

puteți face?

Social:

- Respingerea de către propria familie
- Lipsa de competențe sociale și educative pentru a socializa cu alți copii.⁵⁰

Drepturile copiilor

Copiii au diferite categorii de drepturi

- ✓ **Drepturi la protecție**, care se referă la protecția împotriva oricărei forme de abuz fizic sau emoțional, și împotriva tuturor formelor de exploatare.
- ✓ **Drepturi la dezvoltare**, care se referă la disponibilitatea și accesibilitatea la toate serviciile de bază, cum ar fi servicii de educație și serviciile de îngrijire medicală.
- ✓ **Drepturi la participare**, care se referă la dreptul copilului de a fi implicat în deciziile care îl afectează.

Drepturile copilului de a fi protejat

Toți copiii au dreptul să fie:

În siguranță	<ul style="list-style-type: none"> • Protejați de orice formă de abuz, neglijare sau vătămare.
Sănătoși	<ul style="list-style-type: none"> • Având cele mai ridicate standarde de sănătate fizică și mentală posibile. • Având acces la îngrijire medicală adecvată. • Având sprijin în a învăța să facă alegeri sănătoase și sigure.
Realizați	<ul style="list-style-type: none"> • Fiind susținuți și ghidați în procesul de învățare și dezvoltare a propriilor competențe.

Impactul traficului...

Drepturile copiilor

Traficul de copii - Ce puteți face?

Practicile recomandate la birourile notariale

⁵⁰ Răspunsul la traficul de copii, Salvați Copiii, București, 2004

Îngrijiți	<ul style="list-style-type: none"> • Având un loc îngrijit pentru a trăi într-un cadru familial, primind ajutor suplimentare în cazul în care este necesar. • În cazul în care acest lucru nu este posibil, să beneficieze de un cadru de îngrijire adecvat.
Activi	<ul style="list-style-type: none"> • Având posibilitatea de a lua parte în activități ludice, recreative și sportive.
Respectați și responsabili	<ul style="list-style-type: none"> • Să fie ascultați și implicați în decizile care îi afectează. • Să aibă un rol activ și responsabil. • Să aibă încredere și stimă de sine. • Să li se ofere îndrumare și supraveghere adecvată.
Incluși	<ul style="list-style-type: none"> • Fiind acceptați ca parte a comunității. • Ajutați să depășească inegalitățile.

Tabel 3. Drepturile copiilor

Copilul are dreptul⁵¹ de a fi protejat împotriva:

- Tuturor formelor de violență, abuz, tratamente rele sau neglijență (art. 85);
- Transferului ilegal în străinătate și a nereturnării (art. 99);
- Exploatării economice (art. 87);
- Exploatării sexuale și violenței sexuale (art. 99);
- Consumului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope (art. 88);
- Răpirii și traficării pentru orice scop sau sub orice formă (art. 99);
- Pedepselor fizice sau altor tratamente umilitoare sau degradante (art. 28 și 90);

După cum s-a menționat în articolul 85 din 272/2004, angajații instituțiilor publice sau private, care, prin natura

⁵¹ După cum este descris în Legea 272/2004

Impactul traficului...

Drepturile copiilor

Traficul de copii - Ce puteți face?

Practicile recomandate la birourile notariale

profesiei lor, vin în contact cu un copiii și au suspiciuni cu privire la un posibil caz de abuz, neglijare, exploatare și a tuturor formelor de violență împotriva copiilor sau rele tratamente **sunt obligați să** înștiințeze **Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC)**.

Traficul de copii - Ce puteți face?

Studiu de caz 1

Părinții Mariei, o tânără de 17 ani, sunt de acord că fiica acestora să părăsească România pentru a face muncă sezonieră în Italia, împreună cu noul ei iubit, Andrei. Aceștia sunt împreună de 1 lună și au planuri mari de a lucra în străinătate. Părinții merg la un birou notarial pentru declarația pe propria răspundere, în scopul de a permite fiicei lor să plece cu Andrei, 25 de ani. Aceștia informează personalul notariatului că perioada de ședere în străinătate a Mariei va fi de 3 luni.

Cum se poate ajuta un copil în situația Mariei

- Verificați de două ori dacă declarația pe propria răspundere conține toate informațiile necesare
- Solicitați părinților mai multe informații cu privire la modalitatea de călătorie, scopul, data întoarcerii, adultul care însoțește și relația cu adultul care însoțește minorul
- Atrageți atenția părinților asupra pericolului de trafic de copii pentru prostituție, muncă forțată, cerșetorie
- Informați părinții despre responsabilitățile persoanei care însoțește minorul
- Informați părinții cu privire la drepturile copilului și condițiile de muncă legale.
- Informați persoana terță despre responsabilitățile sale (dacă este prezentă).

Drepturile copiilor

Ce puteți face?

Practicile recomandate la birourile notariale
Mulțumiri

Studiu de caz 2

Părinții Cristinei (9 ani) vin la biroul notarial pentru o declarație pe propria răspundere, pentru a i se permite să meargă cu unul dintre ei în Franța pentru a-și vizita prietenii. Provin dintr-o comunitate rurală constând în principal din romi. Aceștia vor rămâne în Franța timp de 2 săptămâni.

Cum se poate ajuta un copil în situația Cristinei

- Verificați temeinic documentele de identitate ale părinților
- Verificați de două ori dacă declarația pe propria răspundere conține toate informațiile necesare
- Solicitați părinților mai multe informații cu privire la scopul, data întoarcerii și dacă au mai fost deja în Franța sau nu
- Întrebați părinții despre modalitatea de călătorie și dacă au cumpărat deja bilete de avion/tren/autobuz și cu privire la aranjamentele de cazare
- Întrebați părinții dacă au mai fost la un alt birou notarial pentru aceeași călătorie
- Atrageți atenția părinților asupra pericolului de trafic de copii pentru prostituție, muncă forțată, cerșetorie
- Informați părinții cu privire la drepturile copilului și cu privire la respectarea legilor din alte țări.

Practicile recomandate la birourile notariale

La emiterea unei declarații pe propria răspundere

- Părintele pare îngrijorat/neliniștit, nervos?
- Părintele este inconsecvent în ceea ce se spune?
- Părintele nu oferă toate informațiile necesare?

Dacă apar suspiciuni, îi puteți întreba în continuare:

- Sunteți părintele/tutorele/reprezentantului legal

Ce puteți face?

Practicile...

Mulțumiri

Bibliografie

al copilului ?

- Dacă nu, unde sunt aceștia și cine sunteți dvs. ?
- Care este destinația copilului și scopul călătoriei?
- Cine o organizează?
- Cine a plătit călătoria?
- Aveți bilete de avion sau altă dovadă de călătorie?
- Aveți la dvs. vreo fotografie cu copilul dvs.? (de obicei, părinții au fotografii ale copiilor lor stocate în telefoanele lor mobile sau portofele)
- Cine însoțește copilul? Cunoașteți bine persoana? Care este relația adultului cu copilul?

Notarii publici și membrii personalului nu ar trebui să facă presupuneri sau să aibă prejudecăți atunci când observă persoanele. Este important să nu se facă discriminări pe bază de cultură, religie, etnie, sex, naționalitate sau alți factori.

✓ În caz de orice suspiciune, vă rugăm să urmați procedurile noastre naționale de prevenire și de protecție a copilului și să vă adresați la DGASPC din județul dvs. (verificați numerele de telefon on-line) și la ANITP sau la poliția locală. Puteți utiliza **linia telefonică ANITP**.

✓ Pentru orice fel de sprijin în ceea ce privește copiii, vă rugăm să contactați **Telefonul Copilului**. Apelul poate fi anonim. Cazul va fi de asemenea adus la cunoștință către DGASPC/ANITP/poliție pentru investigații suplimentare.

Ce puteți face?

Practicle...

Mulțumiri

Bibliografie

- ✓ Nu menționați preocupările dvs. cu privire la trafic direct cu părintele sau îngrijitorul, dacă bănuți că aceștia sunt, de asemenea, implicați.

Recomandări:

- ✓ Se recomandă să se elibereze declarația pe propria răspundere pentru o perioadă scurtă de timp sau doar pentru o călătorie, limitând utilizarea acesteia pentru ieșiri multiple.
- ✓ În cazul în care adultul care însoțește apare pe mai multe declarații pe propria răspundere de-a lungul unui timp, acest lucru ar putea fi îngrijorător.
- ✓ Se recomandă să se informeze autoritățile în cazul în care același copil vine și pleacă frecvent. Unii copii sunt exploatați pentru cerșit și au un model de ședere în străinătate de 2-3 luni ca apoi să revină în România pentru câteva luni și să plece din nou.
- ✓ În caz de prostituție, muncă forțată, o victimă nu este conștientă de ceea ce se va întâmpla cu el/ea. Se recomandă să se informeze părinții cu privire la pericolele pe care le implică plecarea în străinătate, fără informații concrete și complete cu privire la condițiile de muncă, contracte de muncă etc.

Notarii publici și membrii personalului ar trebui să aibă în vedere să nu limiteze libertatea de mișcare a copiilor.

La biroul dumneavoastră

- ✓ Informați personalul cu privire la necesitatea de a completa declarația pe propria răspundere într-un mod corect și complet;
- ✓ Informați personalul să verifice cu atenție documentele de identitate ale părinților și a celei de-a treia persoană (dacă este cazul);
- ✓ Datele de contact ale serviciilor „must call”: suport 24h/24h pentru copii, precum și alte tipuri de suport de urgență ar trebui să fie vizibile;

Ce puteți face?

Practicile...

Mulțumiri

Bibliografie

✓ O listă completă, cu detalii de contact, ale tuturor serviciilor de protecție a copilului, fie din partea autorităților naționale, regionale sau locale și ale ONG-urilor ar trebui să fie prezentă.

În comunitatea dumneavoastră

✓ Într-o comunitate rurală, puteți intra în contact cu membrii CCC și să vă familiarizați cu situația copiilor din comunitate;

✓ Ca voluntar, puteți lua parte la ședințele CCC pentru a oferi orice tip de consultanță juridică și pentru a cunoaște situația copiilor;

✓ Deveniți mai vizibil pentru membrii comunității, prin oferirea de sprijin legal;

✓ Într-o comunitate urbană, intrați în contact cu alți notari publici pe o rază de 10 km - în cazul în care părinții vin de la un alt birou notarial îi puteți întreba despre acest lucru;

✓ Intrați în contact cu SPAS din cadrul primăriei, faceți cunoștință cu primarul, asistenții sociali și întrebați-i despre copiii în situații de risc și care sunt copiii care sunt mai expuși la abuzuri, posibil trafic intern, care pot veni, eventual, la biroul dvs. (de la care comunități, cartiere etc.);

✓ Deveniți un actor activ în lupta împotriva traficului de copii.

La nivel național

✓ Colaborați cu polițiștii de frontieră cu privire la autenticitatea declarațiilor pe propria răspundere;

✓ Colaborați cu lucrătorii și asistenții sociali în cazul în care copilul din declarația pe propria răspundere se află sub anchetă socială;

✓ Colaborați cu poliția în cazul în care părțile din declarația pe propria răspundere se află sub investigații;

✓ Colaborați cu procurorii în cazul în care părțile din declarațiile pe propria răspundere sunt implicate într-un caz cu tribunalul.

Ce puteți face?

Practicle...

Mulțumiri

Bibliografie

La nivel european/internațional

- ✓ Colaborați cu autoritățile din alte țări pentru autenticitatea declarației pe propria răspundere și posibil alte modalități prin care îi puteți sprijini.
- ✓ Intrați în contact cu profesioniști care lucrează cu copii și din domeniu pentru schimb de opinii și acces la informații utile, înregistrându-vă pe platforma online pentru PROTECȚIA COPILULUI (www.childhub.org).

Știați?

- Declarația pe propria răspundere fiind doar în limba română, autoritățile din alte țări ar putea să o considere ca fiind o acordare de drepturi părintești.
- Declarația pe propria răspundere ar putea fi folosită pentru fraudă pentru a obține beneficii sociale în alte țări.
- În cazul în care copilul este luat de pe străzile din altă țară, acesta este plasat într-un centru de tranzit, adultul însoțitor poate utiliza declarația pe propria răspundere pentru a lua copilul de la centru chiar dacă adultul este cel care este în exploatarea.
- Mulți copii nu sunt înregistrați, deoarece nașterea lor nu a fost niciodată declarată de către părinți. Chiar dacă această situație se datorează în principal degradării condițiilor sociale în cartierele de romi, familiile care își exploatează copiii în străinătate profită de slăbiciunile instituționale pentru a preveni orice identificare a copiilor. În unele cazuri, familiile folosesc actele de identitate ale unui alt minor și trec granița cu presupușii părinții ai acestuia, în schimbul unei sume de bani.

Sfaturile și propunerile noastre

- Afișați un **poster** ICARUS privind traficul de copii în biroul dvs. pentru ca toți clienții și personalul să aibă la cunoștință problema traficului de copii
- Înmânați părinților **broșura** cu privire la responsabilitățile adultului care îi însoțește

Ce puteți face?

Practicile...

Mulțumiri

Bibliografie

- Utilizați o **declarație pe propria răspundere cât mai cuprinzătoare**, precizând următoarele: acordul părintelui/părinților pentru ca copilul să facă respectiva călătorie, statul (statele) de destinație și itinerariul către aceste state, durata călătoriei, datele de identificare ale adultului însoțitor, scopul călătoriei; o indicație dacă copilul va rămâne în statul de destinație, caz în care se va menționa persoana căreia îi va fi încredințat copilul, sau dacă acesta va reveni cu o altă persoană. În acest caz, se vor menționa datele de identificare ale persoanei care acompaniază copilul, dacă aceasta este o persoană diferită de cea cu care copilul părăsește România.
- Să aveți la îndemână **serviciile „must call”**, faceți vizibile Telefonul Copilului și linia de asistență telefonică ANITP pentru personalul și clienții dvs.
- Să aveți o **listă de contacte** DGASPC din județul dvs. sau SPAS din orașul dvs.
- Utilizați **aplicația pe mobil Stop trafic copii!** disponibilă în Google Play Store și Apple Itunes, în cazul în care aveți orice suspiciune cu privire la traficul de copii. Datele primite vor fi comunicate către ANITP, din motive statistice.
- Participați la cursuri de formare cu privire la prevenirea traficului de ființe umane.
- Promovați aceste **practici recomandate** printre colegii dvs. și construiți o rețea cu aceștia care să vizeze protejarea și promovarea drepturilor copilului.

{Toate cele de mai sus pot fi găsite în format digital pentru imprimare pe CD-ul atașat}

Protecția drepturilor copiilor ar trebui să fie prima prioritate a tuturor legilor și practicilor, cu respectarea deplină a principiului celui mai bun interes al copilului.

Ce puteți face?

Practicle...

Mulțumiri

Bibliografie

Mulțumiri

Experți colaboratori: Kirsten Theuns (Reprezentant Țară, Terre des Hommes, România), Joseph Ague-
ttant (Reprezentantul Palestinei, Terre des Hommes),
Pierre Cazenave (Ofițer Regional al Drepturilor Co-
pilului, Terre des Hommes, Ungaria), Lect . Univ. Dr.
Emilia Sorescu (Facultatea de Drept și Științe Sociale-
Universitatea din Craiova), Mihaela Chiran (Șef servi-
ciu Management de caz-DGASPC Dolj).

Mulțumiri speciale pentru sprijinul lor pentru: Adri-
an George Petrescu (Romania Agenția Națională
împotriva traficului de persoane), Ana Maria Tamas
(Romania Agenția Națională împotriva traficului de
persoane), Beth Hurley (Societatea Națională pentru
Prevenirea Cruzimii împotriva Copiilor, Regatul Unit)

Instituții: Agenția Națională împotriva traficului de
persoane, Poliția de Frontieră Română.

Bibliografie

1. Ordin nr. 46/2011 pentru aprobarea Normelor privind tarifele de onorarii pentru serviciile prestate de notarii publici, publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 133 din 22 februarie 2011
2. Expunere de motive a legii 248/2005 privind regimul liberei circulații a cetățenilor români în străinătate, descărcat de la adresa <http://www.cdep.ro/proiecte/2010/400/90/3/em493.pdf>
3. Iris Alex (2013) Entrusted Children, Terre des Hommes
4. Studiu Privind Exploatarea prin Cerșetorie în Relație cu Traficul de Persoane, ANITP, 2013, descărcat de la adresa <http://anitp.mai.gov.ro/ro/docs/studii/PIP%20studiu%20cersetorie%20ro%202013.pdf>
5. Circulara nr. INTD1237286C, din 11 mai 1990 privind libera circulație a copiilor francezi (Circulaire du 11 mai 1990 relative au franchissement des frontières nationales par les mineurs de nationalité française, Circulaire n° INTD1237286C)
6. Norme de aplicare a Legii 248/2005 privind regimul liberei circulații a cetățenilor români în străinătate, aprobate prin Hotărârea de Guvern nr. 94 din 26 ianuarie 2006
7. Strategia Națională Română împotriva Traficului de Persoane, pentru anii 2012-2016, aprobată prin HG 1142 din 27 noiembrie 2012, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 820 din 6 decembrie 2012
8. "Copii în mișcare din România: Analiza Situației" dezvoltat de către Terre des hommes în cadrul proiectului MARIO în 2014.
9. Ghidul de Informații despre Traficul de Ființe Umane al Asociației Alternative Sociale 2006 ISBN-10 973-0-04648-4, ISBN-13 978-973-0-04648-9
10. Răspunsul la traficul de copii, Salvați Copiii, Speed Promotion, București, 2004
11. Legea nr. 272/2004 privind protecția și promova-

rea drepturilor copilului republicata in Monitorul Oficial, Partea I nr. 159 din 5 martie 2014.

12. Cercetare – România. Diagnostic asupra minorilor victime ale traficului de ființe umane originari din Brăila și Constanța, Olivier Peyroux, Raluca Icleanu- 2015

13. Ghidul VEGA Children. Orientări pentru polițiștii de frontieră, Frontex 2015

14. Agenția Națională Împotriva Traficului de Persoane: <http://www.anitp.mai.gov.ro/>. Rapoarte si studii din 2012, 2013, 2014.

15. Societatea Națională pentru Prevenirea Cruzimii împotriva Copiilor: <http://www.nspcc.org.uk>.

Coduri QR (scațați-l cu telefonul pentru a accesa cu ușurință site-ul respectiv):

Coduri QR

www.childhub.org

www.tdh.ch

www.tdh.ro

www.anitp.mai.gov.ro

www.telefonulcopilului.ro

Apple iTunes

Descarcă aplicația!

Android Play Store

Acest ghid al celor mai bune practici a fost dezvoltat de către Fundația Terre des hommes Elveția în cadrul proiectului ICARUS (Îmbunătățirea Coordonării și Responsabilității față de Siguranța Minorilor români neînsoțiți) co-finanțat de Comisia Europeană prin Programul de Prevenire și Combateră a Criminalității al Direcției Generale a Afacerilor Interne.